

Berättelse

om hvad i rikets styrelse sedan sista riksdags sammanträde sig tilldragit;

gifven Stockholms slott å rikssalen den 20 Januari 1892.

Underhandlingar hafva blifvit inledda med Argentinska republikens regering om ratifikation af den mellan de förenade rikena och Argentinska republiken i Wien den 17 Juli 1885 afslutade men af Argentinska regeringen ännu icke ratificerade vänskaps-, handels- och sjöfartstraktat jemte tilläggsartikel.

Underhand-
lingar om rati-
fikation å
vänskaps-,
handels- och
sjöfarts-
traktaten med
Argentinska
republiken.

Sedan handels- och sjöfartstraktaterna af den 30 December 1881 blifvit från fransk sida uppsagda till den 1 Februari innevarande år, hafva genom dertill utsedda ombud underhandlingar blifvit med Franska regeringen förda om afslutande af ett aftal med ändamål att tillsvidare förlänga bestämmelserna i de nu gällande traktaterna med undantag af dem, som beröra tarifferna. Dessa underhandlingar hafva ledt derhän, att en konvention om förlängning af handels- och sjöfartstraktaterna med Frankrike med undantag af vissa artiklar af ombuden å ömse sidor den 13 innevarande månad i Paris undertecknats.

Handels- och
sjöfartstrak-
taterna med
Frankrike.

Den mellan de förenade rikena och Spanien den 15 Mars 1883 afslutade handelstraktat har från spansk sida blifvit uppsagd till den 1 Februari innevarande år och hafva underhandlingar inleddts med Spanska regeringen i syfte att om möjligt få densamma ersatt med en öfverenskommelse om ömsesidig behandling som den mest gynnade nation.

Uppsägning af
handelstrak-
taten med
Spanien.

2 *Berättelse om hvad i rikets styrelse sedan sista riksdags sammanträde sig tilldragit.*

Konventionen i Bryssel 1890 rörande åtgärder mot handeln med afrikanska slafvar och befrämjandet af civilisationen i vissa delar af Afrika m. m. Den vid den internationella konferens, som var samlad i Bryssel 1889—1890 för att träffa aftal rörande åtgärder mot handeln med afrikanska slafvar och befrämjandet af civilisationen i vissa delar af Afrika m. m. samt den samtidigt undertecknade deklARATIONEN angående tullförhållandena i det konventionella Kongobäckenet hafva af Kongl. Maj:t den 19 Juni blifvit ratificerade.

Nytt postaftal med Danmark. Den 27 November har i Stockholm blifvit afslutad en ny öfverenskommelse om postförbindelsen mellan Sverige och Danmark, hvilken öfverenskommelse den 31 December sistlidet år blifvit af Kongl. Maj:t ratificerad.

Ratifikation af i Wien afslutade internationella postaftal. Vid den i Wien under året församlade internationella postkongress hafva afslutats och undertecknats en konvention angående världspostföreningen, ett aftal om utväxling af bref och askar med angifvet värde, ett aftal om utväxling af postanvisningar, en konvention angående utväxling af postpaket samt ett aftal om prenumeration genom postverkens förmedling å tidningar och andra periodiska tidskrifter. Kongl. Maj:ts ratifikation å förenämnda öfverenskommelser är gifven den 6 November.

Anslutningar till världspostföreningen. Storbritanniska regeringen har anmält sin anslutning till konventionen om världspostföreningen för kolonierna Nord-Borneo, Nya Syd-Wales, Victoria, Queensland, West-Australien, Syd-Australien, Tasmanien, Nya Zeeland, britiska Nya Guinea samt Fiji-öarne.

Det under tyskt skydd stående ostafrikanska territoriet har likaledes vunnit inträde i världspostföreningen.

Deklaration med Danmark angående telegrafkorrespondensen. Den 17 Juni har i Stockholm undertecknats en deklARATION angående telegrafkorrespondensen mellan Sverige och Danmark samt mellan Norge och Danmark.

Öfverenskommelser med Ryssland och Tyskland angående den inbördes telegrafkorrespondensen. De vid den internationella telegrafkonferensen i Paris 1890 med Rysslands och Tysklands telegrafförvaltningar afslutade särskilda öfverenskommelser rörande den inbördes terminalkorrespondensen hafva blifvit stadfästade, för hvad Tyskland angår, genom utväxling af ministeriella noter och, beträffande Ryssland, genom deklARATIONER, undertecknade i Stockholm den 22 Juni.

Nya Zeelands och Queenslands anslutning till unionen till skydd för den industriella eganderätten. Tillkännagifvande har lemnats, att storbritanniska kolonierna Nya Zeeland och Queensland från och med den 7 September anslutit sig till den i Paris den 20 Mars 1883 afslutade konventionen om internationellt skydd för den industriella eganderätten.

I den internationella konferens angående skydd för den industriella egenderrätten, hvilken under året varit församlad i Madrid, hafva de förenade rikena genom ombud deltagit.

International konferens i Madrid angående skydd för den industriella egenderrätten.

Vid det internationella statistiska institutets tredje sammankomst i Wien under sistlidne höst hafva de förenade rikena varit genom ombud representerade.

Internationella statistiska institutets tredje sammanträde i Wien.

I den internationella geografiska kongress, som under sistlidne Augusti månad egt rum i Bern, har Sverige genom ombud deltagit.

International geografisk kongress i Bern.

Till den internationella helsovårdskonferens, som sammanträdde i Venedig den 5 innevarande månad, har Kongl. Maj:t utsett ombud för de förenade rikena.

International helsovårdskonferens i Venedig.

Enligt Kongl. Maj:ts beslut den 13 Mars har af konsulskassans behållning den 31 December 1889 till svenska statsverket blifvit inbetald en summa af 69,060 kronor 10 öre.

Inbetalande till statsverket af konsulskassans behållning.

Berättelse angående rättsväsendet i riket för år 1890 har blifvit afgifven och i vanlig ordning till trycket befördad.

Berättelse angående rättsväsendet.

Under nedannämnda dagar har Kongl. Maj:t utfärdat följande, af Kongl. Maj:t föreslagna och af Riksdagen dels i oförändradt skick, dels med vissa förändringar antagna författningar, nemligen:

Utfärdade författningar.

- 1891 den 20 Mars: lag, angående ändrad lydelse af 10 kap. 1 § rättegångsbalken;
- » den 22 Maj: lag, angående ändrad lydelse af 104, 106 och 113 §§ konkurslagen den 18 September 1862;
- » » » » lag, angående ändrad lydelse af 3, 14, 101, 105, 110, 129 och 136 §§ i Kongl. Maj:ts förnyade nådiga stadga om skiftesverket i riket den 9 November 1866;
- » » » » lag, angående ändrad tid för saköreslängds aflemnande i vissa fall;

- 1891 den 22 Maj: lag, innefattande tillägg till 17 kap. 6 § handelsbalken;
 » den 12 Juni: lag, angående ändrad lydelse af 17 kap. 4 § handelsbalken;
 » » » » sjölag;
 » » » » lag, innefattande vissa bestämmelser angående sjöfynd;
 » » » » lag, angående ändring af 2, 5 och 7 §§ 17 kap. handelsbalken;
 » » » » lag, angående ändring af 71, 73, 89, 90, 117, 118 och 119 §§ utsökningslagen;
 » » » » lag, angående ändring af 13, 51, 54 och 90 §§ konkurslagen;

och har Kongl. Maj:t tillika i den ordning 87 § regeringsformen föreskrifver, med bifall till senast församlade Riksdags förslag, låtit utfärda:

1891 den 31 December: lag, om ändring i 10 § af förordningen den 16 Juni 1875 angående lagfart å fång till fast egendom.

Härjemte har Kongl. Maj:t låtit utfärda:

- 1891 den 22 Maj: kungörelse, angående ändring af 3 § i nådiga kungörelsen angående indrifning och redovisning af böter och viten den 29 Januari 1861;
 » den 9 Oktober: kungörelse, angående ersättning af allmänna medel till sakkunnige biträden vid sjöförklaringsars upptagande i rådstufvurätt;
 » » » » kungörelse, angående ersättning till särskilda ledamöter af rådstufvurätt i vissa sjörättsmål.

Lagförslag an-
gående full-
följd af talan
i tvistemål
m. m.

Nya Lagberedningen har den 31 December 1891 aflemnat följande lagförslag med dertill hörande motiv:

- 1:o lag, angående fullföljd af talan mot allmän domstols utslag i tvistemål;
- 2:o lag, angående fullföljd af talan mot allmän domstols utslag i brottmål;
- 3:o) förordning om införande af de nya lagarne angående fullföljd af talan mot allmän domstols utslag och hvad i afseende derå iakttagas skall;
- 4:o) lag, angående beräknande af fatalietid i visst fall;
- 5:o) lag, angående fullföljd af talan i vissa fall mot underrätts utslag i tvister om husesyn å krono- eller andra publika hemman;
- 6:o) lag, angående fullföljd af talan mot allmän domstols beslut i ansökningsärenden;
- 7:o) lag, angående tillägg till gällande föreskrifter i afseende å fullföljd af polismål;
- 8:o) lag, angående ändring i vissa delar af utsökningslagen;
- 9:o) lag, angående verkställighet i vissa fall af utslag i brottmål utan hinder af ändringssökande;
- 10:o) lag, angående förändrad lydelse af 327 § i sjölagen den 12 Juni 1891;

- 11:o) lag, angående ändring i vissa delar af förordningen den 14 April 1866 angående jords eller lägenhets afstående för allmänt behof;
- 12:o) lag, angående förändrad lydelse af 3 § i lagen för Rikets Ständers bank den 1 Mars 1830; samt
- 13:o) lag, angående förändrad lydelse af 134 § i stadgan om skiftesverket i riket den 9 November 1866.

Sedan Nya Lagberedningen, på sätt i den till Riksdagen den 17 Januari 1890 aflättna berättelse omförmäles, till fullgörande af nådigt uppdrag öfver-
lemnad förslag till

- 1:o) lag, angående bevisning inför rätta;
- 2:o) lag, angående förändrad lydelse af 5 kap. 1 § ärfdebalken;
- 3:o) lag, angående ändring i 14 kap. jordabalken; samt
- 4:o) lag, angående ändring i förordningen angående handelsböcker och handelsräkningar den 4 Maj 1855;

har Kongl. Maj:t infordrat Högsta Domstolens utlåtande öfver ifrågavarande lagförslag.

Sedan, på sätt af berättelsen till 1891 års Riksdag inhemtas, Hofrätterna fått sig anbefaldt att, efter vederbörande häradshöfdingars hörande, afgifva underdåniga utlåtanden öfver ett af Nya Lagberedningen aflemnadt förslag till lag angående domsagas kansli m. m., hafva nu berörda utlåtanden till Kongl. Maj:t inkommit.

Efter det komitén för utarbetande af förslag till lagar angående solidariska bolag och aktiebolag m. m., såsom af den till Riksdagen den 19 Januari 1891 afgifna berättelse inhemtas, aflemnadt lagförslag i ämnet, har Kongl. Maj:t beslutit infordra Högsta Domstolens utlåtande deröfver.

Komitén för utarbetande af förslag till ändringar i kyrkolagen m. m. har öfverlemnadt förslag till lag om stiftsstyrelse med flera författningar jemte dertill hörande motiv; och har Kongl. Maj:t öfver ifrågavarande lagförslag infordrat utlåtanden från samtliga domkapitlen i riket äfvensom Stockholms stads konsistorium och hofkonsistorium.

Med anledning af särskilda framställningar af Riksdagens Justitieombudsman och Öfverståthållarembetet har Kongl. Maj:t uppdragit åt en komité att utarbeta förändrade lagbestämmelser i fråga om meddelande af uppgifter beträffande dömda förbrytare m. m.

Tillökning af divisionernas antal i Svea Hofrätt. Sedan Riksdagen för år 1892 anvisat ett extra anslag för Svea Hofrätts förstärkning med en öfvertalig, sjunde, division, har Kongl. Maj:t förordnat, att ifrågavarande division skall tjenstgöra under ett år från och med den 1 September 1891.

Ordning för val af borgmästare. På grund af derom gjord framställning har ordning blifvit faststald för val af borgmästare i staden Umeå.

Upphörande af magistrats rättighet att förordna boupptecknings- och arfskiftesmän. I enlighet med derom gjorda framställningar har Kongl. Maj:t, med stöd af förordningen den 1 Maj 1868 angående bouppteckningars och arfskiftens upprättande i stad, förklaradt, att magistratens rättighet att förordna boupptecknings- och arfskiftesmän skall upphöra i staden Torshälla.

Delning af domsaga. Sedan Riksdagen, med bifall till Kongl. Maj:ts framställning, anvisat erforderliga medel för genomförande af delning af Vestra Värends domsaga i två domsagor på det sätt, att den ena, med benämning Vestra Värends domsaga, skulle omfatta Allbo härad, och den andra, under benämning Mellersta Värends domsaga, omfatta Norrvidinge och Kinnevalds härad, har ifrågavarande reglering från början af år 1892 trädt i verket.

Förening af särskilda tingslag. Sedan Kongl. Maj:t, på sätt i den till Riksdagen den 17 Januari 1890 aflåtna berättelsen omförmäles, förordnat, att Gärdss och Albo härads domsaga skall utgöra ett tingslag med tingsställe i Degeberga, har Kongl. Maj:t bestämt, att ifrågavarande reglering skall träda i verket med år 1892.

Särskilda tingsställen i brottmål. Kongl. Maj:t har medgifvit, dels att Höks härad må å länsfängelset i Halmstad hafva tingsstad för ransakningar med häktade personer, dels att Viske härad må för nämnda ändamål hafva tingsstad å kronohäktet i Varberg.

Reglering af rikets indelning. Regleringen af oregelbundenheter i rikets indelning har blifvit fortsatt; och, hufvudsakligen på grund af förslag, som i sådant afseende framstälts i det den 9 Oktober 1882 afgifna komitébetänkande, hafva befintliga oregelbundenheter i den judiciella indelningen reglerats i 16 särskilda fall.

Fångvårdskongress. På inbjudning af Franska regeringen har Kongl. Maj:t utsett ombud att å Sveriges vägnar deltaga i den femte internationella fångvårdskongressen, som skall sammanträda i Paris år 1895.

Arméns vapenöfningar hafva under år 1891 omfattat:

Arméns vapen-
öfningar.

vid de garnisonerade trupperna: öfningar för befäl och manskap under de vanliga exercistiderna, hvarjemte rekrytbildningen fortgått samt skolor afsedda för underbefälsbildningen varit i verksamhet under hela eller större delen af året; detachementsöfningar hafva jemväl företagits med fjerde fördelningens i Stockholm förlagda trupper;

vid indelta infanteriet och Vermlands fältjägarecorps: rekrytmöte i 50 dagar i två omgångar; förberedande korpralskola i 50 dagar; korpralskola i 100 dagar; befälsmöte för en del officerare i 21, för öfrige officerare och underofficerare i 16 samt för korpraler i 12 dagar; skjutmöte i 8 dagar samt regementsmöte i 22 dagar, hvilket senare för tredje och femte fördelningens trupper egde rum å eftersommaren, skildt från beväringens öfningar;

vid indelta kavalleriet: rekryt- och remontmöte i 100 dagar i två omgångar samt vid skånska husar- och dragonregementena derjemte ett remontmöte i 100 dagar, hvilket kommer att afslutas först i Januari månad år 1892; befälsmöte för officerare i 15 samt för underofficerare och korpraler i 10 dagar; möte för fältarbetens öfvande i 10 dagar samt regementsmöte i 23 dagar, hvilket för lifregementets husarcorps och Smålands husarregemente egde rum på eftersommaren;

vid beväringstrupperna: befälsmöte för en del officerare i 21, för öfrige officerare och underofficerare i 16 samt för korpraler och vice korpraler i 12 dagar;

med beväringsmanskapet å fastlandet: första klassens beväringmöte vid infanteriet och trängen i 25 dagar, vid kavalleriet, artilleriet och fortifikations-trupperna i 40 dagar; andra klassens beväringmöte vid infanteriet och trängen i 15 dagar;

6 beväringmän i tredje och 7 i femte fördelningen hafva fullgjort hela sin beväringsofning såsom velocipedordonnanser;

med beväringsmanskapet å Gotland: första klassens beväringmöte i 30 dagar; andra och tredje klassernas beväringmöten i 12 dagar; samt

för regements- och corpsstabernas officerare vid alla vapen ett särskildt möte under sammanlagdt 5 dagar.

Vid infanterivolontärskolan å Karlsborg, som började den 15 Augusti och kommer att fortgå till medlet af Juni 1892, undervisas 408 elever.

Infanterivolon-
tärskolan å
Karlsborg.

Vid Norrbottens fältjägarecorps' volontärskola å Notvikens mötesplats afslutades den 30 April den kurs, som tog sin början den 1 Maj 1889. Den kurs, som började den 1 Maj 1890, har pågått under hela året och räknar efter den 1 Oktober 18 elever; en ny tvåårig kurs började den 1 Oktober och är till denna kurs 25 volontärer såsom elever beordrade.

Norrbottens
fältjägare-
corps' volon-
tärskola.

Vesternorr-lands och Blekinge bataljoners volontärskolor. Vid Vesternorrlands och Blekinge bataljoner har den första volontärskolan fortgått till den 1 November, hvilken dag ny skola började för att med afbrott under beväringmötena pågå ett år. Antalet volontärer, som årligen skola nyantagas, är omkring 50 vid vardera bataljonen, och utgjorde elevantalet vid de nybörjade skolorna: 72 vid Vesternorrlands bataljons skola, förutom 26 volontärer från sjuette fördelningens fältjägarecorpser, samt 63 vid Blekinge bataljons, förutom 14 volontärer från Hallands bataljon.

Kavalleriskolan å Ladugårdsgärdet. Vid kavalleriskolan å Ladugårdsgärdet, som började den 25 Juli och kommer att fortgå till början af sommaren 1892, undervisas 49 elever.

Fältöfningar. Fältöfningar hafva under sommaren varit anordnade för officerare af generalstaben.

Skjutskolan. Till skjutskolan hafva såsom elever varit beordrade 44 officerare, hvaraf 1 från flottan. Dessutom hafva 7 regementsofficerare varit beordrade att bevista öfningarna under 12 dagar.

Skolor för officerars utbildning. Vid Gymnastiska centralinstitutet undervisas såsom elever i instruktörskursen 21, i gymnastiklärarekursen 7 och i sjukgymnastkursen 9 officerare; vid ridskolan i kavalleriofficerskursen 10, i stallmästare- och beridarekursen 3 officerare och 1 underofficer samt i infanteriofficerskursen 2 officerare; vid krigshögskolan 20 från föregående år omkommenderade och vid artilleri- och ingenjörhögskolan 27 officerare.

Kurs i fältarbeten. Till deltagande i en utbildningskurs i fältarbeten vid fortifikationen hafva varit beordrade 14 officerare och 14 underofficerare.

Militärläkarekurs. Vid allmänna garnisonssjukhuset i Stockholm har en militärläkarekurs varit anordnad under omkring 3 månader, och hafva till genomgående af densamma varit beordrade 10 läkare.

Krigsskolan. Från krigsskolan hafva utexaminerats 54 elever och såsom elever dit beordrats 62 sergeanter ur arméns regementen och corpser.

Lärokurser i hofbeslagskonst. Till kurser i hofbeslagskonst vid veterinärinstitutet i Stockholm, veterinärinrättningen i Skara och landbruksinstitutet vid Alnarp, hvilka togo sin början den 1 Oktober och komma att fortgå till slutet af Mars månad år 1892, hafva beordrats 27 man ur kavalleriet, fortifikationen och Svea trängbataljon.

Lärokurser för utbildning af sjukvårdssoldater. Till de kurser för utbildning af sjukvårdssoldater, som i tre omgångar egt rum och af hvilka den sista kommer att fortgå till slutet af Februari 1892, hafva beordrats tillsammans 64 elever.

Till genomgående af de för utbildning af gevärshandtverkaresoldater i Gevärshandt-
verkarekurs. Stockholm och å Karlsborg anordnade kurser, hvilka kurser komma att fortgå till slutet af April månad år 1892, äro sedan början af September beordrade 7 man.

Till de vid Karl Gustafs stads gevärsfaktori för subalternofficerare af in- Kurs i gevärs-
besigtning. fanteriet anordnade kurser i gevärstillverkning och besigtning hafva i två om- gåingar beordrats 6 officerare.

För generalstabens verksamhet under år 1891 redogöres som följer:

Generalstabens
verksamhet.

Inom *kommunikationsafdelningen* hafva arbetena haft till ändamål att följa utvecklingen af särskildt de svenska förbindelsemedlen. Med afseende å *jernvägsnätet* hafva de upprättade arbetsböckerna öfver så väl bred- som smal-spåriga jernvägar och arbetskartan med stöd af så väl från statens jernvägar som enskilda jernvägar inkomna uppgifter fullständigats, hvarjemte planer till trupptransporter uppgjorts. Vid afsyningen och besigtningen af mera betydande bandelar samt vid inspektionerna af vissa jernvägar i södra och mellersta delarne af landet hafva särskildt kommenderade officerare närvarit. Två officerare af flottan hafva under sammanlagdt 9 1/2 månader tjenstgjort vid afdelningen för att ordna och fullständiga uppgifterna rörande *vattenkommunikationerna*.

Uppgifterna rörande *telefonnätet* hafva fullständigats och uppgifter angående *vägnätet* samlats.

Vid *militärstatistiska afdelningen* hafva arbetena fortgått enligt härför uppgjord plan.

Å *krigshistoriska afdelningen* har arbetet på 2:a delen af Sveriges krig 1808 och 1809 tagit sin början. Samtidigt med att arbetena för krigsarkivets ordnande fullföljts enligt plan, har undersökningen rörande inskriptionerna på arméns fanor och standar fortgått. Af originalhandlingar har arkivet såsom gåfva fått mottaga 34 nummer jemte 20 större bundtar rörande enskilda personer. Dessutom hafva åtskilliga afskrifter blifvit verkställda.

Vid *topografiska afdelningen* hafva följande arbeten blifvit utförda:

Triangelmätning af andra ordningen inom Elfsborgs län för erhållande af ett tillräckligt antal stödjepunkter för sammansättningen af ekonomiska kartverkets stomkartor öfver nämnda län, samt inom Gefleborgs län för afdelningens egna stomkartarbeten.

Fältnätning, hvarigenom ett område af något mer än 29 kvadratmil blifvit kartlagdt i skalan 1:50,000 och dermed konceptkartan för kartbladet Uddeholm fullbordad samt för kartbladet Åmål påbörjad. I skalan 1:20,000 har ett område af 1,9 kvadratmil blifvit kartlagdt omkring Bodens by och jernvägsstation i Norrbottens län, hvarjemte för öfning af yngre officerare blifvit i

samma skala kartlagd något mer än $\frac{1}{2}$ qvadratmil omkring Seffle köping i Vermlands län.

Revision på fältet har blifvit verkställd å 2 blad af kartan i skalan 1 : 20,000 öfver trakten omkring Stockholm samt å en del af kartbladet Stockholm af generalstabens karta öfver Sverige.

Höjdmätning är utförd inom Vermlands län, dels för de under utgifning varande ekonomiska häradskartornas förseende med höjdsiffror och dels för kartbladet Uddeholm af generalstabens karta öfver Sverige.

Af sistnämnda karta har offentliggjorts bladet Strömstad.

Dessutom hafva rit- och gravyrarbeten för Norrbottens läns kartverk blifvit vid afdelningen utförda.

Fästnings- och positions-artilleriet. För fästningsartilleriet hafva anskaffats: 1 st. 24 cm. haubits (försöksmodell), 1 st. 12 cm. haubits, 24 st. 8 cm. kanoner (försöksmodell), 1 st. 24 cm. valllavettage (försöksmodell), 1 st. 16 cm. lavett för haubits, 8 st. 12 cm. lavetter, 1 st. rekylbroms med kilram till 16 cm. kanon och 10,390 st. projektiler.

Fältartilleriet m. m. För fältartilleriet hafva anskaffats: 3 st. tvåspända packvagnar (försöksmodell) för artilleriet, 500 st. mauskapssablar med baljor och 4,800 st. projektiler. Härjemte har uppsättning egt rum af fordon och utredning för 4 artilleri- och 2 infanteriammunitionskolonner samt komplettering af utredningen för förut befintliga 7 artilleri- och 9 infanteriammunitionskolonner.

20 st. infanteriammunitionsvagnar hafva anskaffats.

För förestående arbeten hafva endast bruk och verkstäder inom riket anlåtats.

Krut. Vid Åkers krutbruk hafva tillverkats 40,000 kg. 5 mm. krut, 25,500 kg. handgevärskrut samt diverse handelskrut.

Från Torsebro krutfabrik hafva levererats 14,000 kg. 15 mm. krut och från aktiebolaget Gråkrut 1,080 kg. apyrit.

Från krutfabriken Kruppamühle i Ober-Schlesien hafva levererats 2,000 kg. bomullskrut.

Patrontillverkning m. m. Vid ammunitionsfabriken hafva tillverkats:
 2,000,000 st. skarpa patroner till 1867 års gevär;
 1,000,000 st. lösa dito till dito;
 1,500,000 st. skarpa dito till 1867—89 års gevär;
 400,000 st. lösa dito till dito;
 280,000 st. apyritpatroner till dito;
 50,000 st. skarpa patroner till 1871 års revolver;
 hvarjemte tillverkningen omfattat kulor och rör af olika slag m. m.

Vid Karl Gustafs stads gevärsfaktori hafva förändrats 12,000 st. 1867 års Gevärsstillverk-
gevär till 1867—89 års gevär samt dessutom tillverkats delar till 22,000 st. ning m. m.
1867—89 års gevär, hvarjemte åtskilliga maskiner och verktyg anskaffats.

Följande byggnadsarbeten för artilleriet hafva blifvit verkställda:

På Ridön i Mälaren har uppförts en officerspaviljong, hvarjemte en under-
officerspaviljong är under uppförande å Marma skjutfält.

Byggnads-
arbeten för
artilleriet.

Inom hufvudfästningen hafva krutförråden i utlemningsmagasinet N:r II
blifvit färdigmurade och tillika med laboratoriehvalfven belagda med asfalt,
förrådshvalfven omkring slutvärnets midteltorn färdigmurade, de stora, till pro-
jektillförråd afsedda paralellhvalfven på ömse sidor om detta torn till största
delen grundlagda och hvalfda samt glacisen å raka delen framför linien I full-
bordad.

Karlsborgs
fästning.

Å södra Vabergsfortet hafva sprängningsarbetena så fortskridit, att tun-
larne äro färdiga i midteldelen af fortet samt att af grafvens utsprängning
omkring $\frac{1}{5}$ -del återstår.

Den anbefalda väganläggningen å Vermdön har fullbordats, hvarjemte
återstående inredningsarbeten för de beslutade minstationerna afslutats.

Stockholms
skärgård.

Arbetena å snabbeldsbatteriet å Kungsholms fästning hafva så fortskridit,
att hvalfven och torbrunnarne färdigmurats med undantag af brunnarnes inre
revetering, som anstår till dess jernornens konstruktion blifvit bestämd. Ar-
betena å den omgifvande sprängmanteln fortgå.

Karlskrona.

De påbörjade två minstationerna hafva under året fullbordats.

Fortifikationens fältöfningar, i hvilka deltagit 4 officerare och 1 under-
officer, hafva fortgått under 6 veckor på Gotland.

Fortifikations-
personalens
öfningar.

Till afvägningsarbetena vid Boden, som pågått omkring 3 månader, hafva
varit beordrade 2 officerare under hela tiden samt 1 officer och 1 under-
officer under en kortare tid.

Fortifikationstruppernas öfningar hafva bedrifvits efter samma grunder som
under föregående år. Ett instruktionskompani ur pontonierbataljonen har varit
förlagdt till Laxön under en del af Juli och hela Augusti månad, ett dylikt
kompani ur sappörbataljonen har under hela Augusti och en del af September
månad varit förlagdt å Vaberget för utförande af skansbyggnadsarbeten.

Vid brefdufvestationen å Karlsborg har pågått träning af dufvor på olika
flyglinier.

Brefdufve-
station.

I och för militära studier hafva 2 fortifikationsofficerare under 5 månader
vistats å utrikes ort.

Studieresor
och kommentar-
deringar.

En officer af fortifikationen har varit beordrad att genomgå årets skjut-skola å Rosersberg och en kommanderad till generalstabens fältöfningar.

Ingenjör-
materielen. Arbeten i och för fältingeniörmaterielens komplettering hafva under året pågått vid ingenjörtruppernas verkstäder.

Skarpskytte-
väsendet. Ett antal skytteföreningar och skyttegillen inom olika delar af riket hafva erhållit understöd för anordnande af skjutbanor m. m. Åtskilliga hittills va-rande skarpskytteföreningar hafva anmält, att de förändrats till skyttegillen.

Rotering. Åtskilliga af Kammarkollegium meddelade utslag angående rotering af hemman och lägenheter hafva enligt gällande föreskrifter blifvit Kongl. Maj:ts pröfning underställda, och har Kongl. Maj:t vid de underställda utslag, hvilka icke varit hos Kongl. Maj:t öfverklagade, låtit bero. Derjemte hafva åtskil-liga mål angående rotering blifvit genom besvär dragna under Kongl. Maj:ts pröfning.

Göta träng-
bataljon. Åtgärder hafva blifvit vidtagna för genomförande af Göta trängbataljons organisation.

Utfärdade
författningar. På föredragning af chefen för Landtförvarsdepartementet hafva följande författningar af Kongl. Maj:t utfärdats:

den 31 Januari: kungörelse angående ändrad lydelse af den till förordningen den 16 Juli 1886 angående rikets indelning i områden för värnpligtiges in-skrifning m. m. hörande tabell I; *den 13 Mars:* kungörelse om ändring af §§ 5 och 22 i förnyade nådiga reglementet för krigsskolan den 14 Augusti 1874; *den 22 Maj:* lag angående ändrad lydelse af §§ 14, 25 och 27 i värnpligts-lagen den 5 Juni 1885; *den 12 Juni:* kungörelse angående omfattningen af den för officersaspirant, som aflagt mogenhetsexamen å klassiska linien, stadgade kompletteringsexamen i matematik; *den 18 September:* instruktion för utrust-ningskommissionen; *den 9 Oktober:* kungörelse angående förändring i vissa delar af Kongl. förordningen den 6 December 1886 angående inskrifning och redo-visning af värnpligtige samt deras tjänstgöring m. m.; *den 30 Oktober:* kungö-relse angående ändring i Kongl. förordningen den 17 December 1886 angå-ende särskilda föreskrifter rörande inskrifning och redovisning af värnpligtige inom Gotlands län samt deras tjänstgöring m. m.; *den 4 December:* kungörelse angående sättet för officersvolontärs antagning och utbildning; förordning an-gående bildande vid armén af en reserv af befäl och underbefäl med veder-likar.

De två i utländsk örlogstjenst ännu kvarvarande officerare af Kongl. flottan hafva, efter slutad anställning, under år 1891 återkommit till fäderneslandet; och finnes för närvarande ingen svensk sjöofficer i sådan tjenst anställd. Eu officer har under året genomgått en kurs vid deutsche Seewarte i Hamburg och en vistast för närvarande i Tyskland för att idka studier inom det elektrotekniska området, hvarjemte för samma ändamål en extra ingenjör vid mariningeniörstaten varit utsänd till Tyskland och England. En marindirektör har äfven företagit resor till Tyskland, Österrike och England för att inhemta kändedom om senare tiders framsteg vid byggande af minbåtar m. m.

Under det med den 30 September 1891 tilländalupna undervisnings- och öfningsår hafva följande flottans fartyg varit använda: fregatten Vanadis under 4 1/2 månader för öfvande af sjökrigsskolans kadetter; korvetten Norrköping under 5 1/2 månader för öfning af manskap, tillhörande den värfvade stammen vid båda stationerna samt för pröfning af aspiranter till sjökrigsskolan; fyra briggar under 3 3/4 månader för skeppsgossarnes öfning.

Skjutskolans afdelning, förlagd i Karlskrona skärgård, har under en tid af 2 1/2 månader öfvats ombord å skolfartyget Stockholm samt å 2 kanonbåtar; minafdelningen i Stockholms skärgård, förlagd å logementsfartyget Eugenie, har öfvats i något mer än 1 3/4 månad, för hvilket ändamål 2 ångkranpråmar, 1 stångminbåt jemte nödigt antal pråmar och båtar varit disponibla. Erforderlig materiel har varit ställd till vederbörande stationsbefälhafvares förfogande för utförande af minöfningar vid stationerna.

För de flottan tilldelade värnpligtige hafva skolfartyget Stockholm, logementsfartygen af Chapman och Eugenie användts, de förra vid Karlskrona och det senare vid Stockholms station, och har de vapenöfvades antal utgjort vid förstnämnda station 529 och vid den sistnämnda 139 man. Under Juli och halfva Augusti månader har en afdelning, bestående af pansarbåten Göta, 4 kanonbåtar, 4 andra klassens minbåtar samt minöfningsfartyget Ran, varit sammandragen för att utföra rekognoscerings- och krigsöfningar m. m. i Stockholms skärgård och vid Gotland.

Chefsfartyget Drott har under 2 1/2 månader användts för expeditioner till Kristiania, Gotland och rikets kuster m. m. Kanonbåten Svensksund är för närvarande stationerad vid rikets vestkust för bispringande af nödställda fartyg och fiskarebåtar samt för uppehållande af ordning under pågående sillfiske.

Vid början af läsåret 1890—91 utgjorde antalet kadetter vid sjökrigsskolan 70, af hvilka 7 under Oktober månad 1891 utexaminerades. Af desse befordrades 5 till officerare vid Kongl. flottan och 1 till officer i Kongl. flottans reserv. Fyra kadetter hafva dels på grund af sjuklighet, dels af annan orsak från skolan afgått, hvaremot 14 ynglingar vunnit inträde derstädes; och utgör antalet kadetter för närvarande 73.

I skeppsgosseskolan har undervisning meddelats åt 289 skeppsgossar, af hvilka 32 utexaminerats och 38 af annan orsak från skolan afgått.

Vid exercisskolan i Karlskrona hafva 509 man och vid exercisskolan i Stockholm 305 man erhållit undervisning, af hvilka vid förstnämnda station 433 man och vid sistnämnda 276 man blifvit approberade. Dessutom hafva vid Karlskrona stations exercisskola 5 underlöjtnanter genomgått befälkurs och 20 reservofficersaspiranter militärkurs, af hvilka sistnämnde 9 utnämnts till reservunderlöjtnanter. Vid exercisskolan å Kungsholms fästning har uti de olika kurserna undervisning meddelats åt sammanlagdt 181 man, af hvilka 99 approberats.

I underbefälskolan i Karlskrona har undervisning meddelats 10 reservofficersaspiranter och 76 man, af hvilka 9 reservofficersaspiranter och 58 man approberats.

Vid Stockholms stations underbefälsskola hafva undervisats 64 man, af hvilka 57 man approberats.

Vid minskolan i Karlskrona hafva 15 officerare, 10 reservofficersaspiranter och 65 man samt vid minskolan i Stockholm 73 man åtnjutit undervisning. Af desse hafva alla approberats utom 5 man vid skolan i Karlskrona och 4 man vid skolan i Stockholm.

Navigationsskolorna.

Enligt inkomna uppgifter rörande undervisningen vid navigationsskolorna i riket under läsåret 1890—91 hafva varit inskrifne: i navigationsafdelningen 317 elever, af hvilka 165 utexaminerats såsom styrmän och 107 såsom sjökaptenener, samt i maskinistafdelningen 89 elever, af hvilka 54 aflagt examen såsom maskinister och 23 såsom öfvermaskinister. Antalet af dem, som utan att såsom elever hafva tillhört skolorna åtnjutit undervisning derstädes, utgör 29, af hvilka en aflagt styrmans-, 18 sjökaptenens- och 10 öfvermaskinist-examen.

Fartygs-, hus- och andra byggnader.

Karlskrona station: för pansarbåten Göta hafva tillverkats tre ångmaskiner för drifvande af dynamomaskinerna äfvensom kapell af galvaniserad, korrugerad jernplåt och för pansarbåten Thule, som bygges vid Bergsunds mekaniska verkstad, har arbetet påbörjats å tre ångmaskiner, äfvenledes för drifvande af dynamomaskinerna, två luftkompressionsmaskiner och två 25,4 cm. lavettage samt ångpannor och maskiner till de begge ångsluparne. Minbåten Agda med alla dertill hörande maskinerier har blifvit färdigbyggd. Kapell af galvaniserad, korrugerad jernplåt hafva tillverkats för kanonbåtarne Urd och Skäggald, minbåtarne Hugin, Munin, Freke och Gere samt sex mintransportpråmar. Lokaler för underbefälsskolans maskinist- och handverks-klasser hafva blifvit inredda i hus inom varfvet samt åtskilliga inredningsarbeten utförda i kasernerna N:is 1 och 2 för nya sjömanscorpsen. Nytt kolskjul är under uppförande å Söderstjerna.

Stockholms station: nybyggnad af minbåten Agne har så fortskridit, att ett par profturer blifvit med densamma utförda, och reservångpannor till minbåtarna Bygve och Bylgia äro under arbete, hvarjemte för fasta minförsvaret åtskilliga arbeten blifvit utförda dels för minmaterielen till Fårösund och dels för inloppen till Stockholm och Södertelje. Åtskilliga reparations- och underhållsarbeten hafva blifvit utförda å de lotsverket, sjökarteverket med flere tillhörande fartyg, som under vintermånaderna varit å stationens varf upplagda.

Den sistlidne vår vid Kockums mekaniska verkstad i Malmö beställda kanonbåten Svensksund har i början af November månad till flottan aflevererats. Från samma verkstad hafva äfven levererats lavettagen till pansarbåten Götas 25,4 cm. kanoner. Lavettagen till samma pansarbåts 15 cm. kanoner hafva aflemnats från Bofors—Gullspångs aktiebolag.

Under år 1891 hafva för flottans räkning anskaffats: 2 st. 15 cm. kanoner samt 1 st. 57 mm. kanon; 4 st. fyrrpipiga och 7 st. tvåpipiga 25 mm. kulsprutor; 350 st. revolverar; 2,050 st. projektiler till kanoner af olika kalibrar; 11,000 st. patroner till 25 mm. kulsprutor; 95,000 st. revolverpatroner; 35,000 skarpa och 20,000 lösa gevärspatroner; 19,500 kg. krut; 13 st. skyddsskärmar till vallavetter. För minväsendet har under året upphandlats 13,000 meter sjuledare- och 10,000 meter enledare-kablar.

Artillerimateriel, projektiler, minor m. m.

Under år 1891 hafva följande sjömättningsarbeten blifvit utförda:

i Upsala läns norra och Gefleborgs läns södra skärgårdar, der desamma från föregående årens slutpunkter vid Förrådsberget och Rödhäll vid nordvestra sidan af Löfsta-bugten fortsatts till Limö och Edskö, öster och norr om Gefle, omfattande en areal af 1,93 kvadratomil, uppmätta i skalan 1 : 20,000, och 1,10 kvadratomil, upplodade i skalan 1 : 50,000; samt

Sjökarteverket.

i Norrbottens läns skärgård, der desamma från föregående års slutpunkter vid Repskärsgrund och Lutskärsgrund, söder om Neder-Kalix, fortsatts nordvärt till Neder-Kalix och västvärt till Rånö södra och norra uddar, omfattande en areal af 3,66 kvadratomil, uppmätta i skalan 1 : 20,000, och 3,70 kvadratomil, upplodade i skalan 1 : 50,000.

Af specialkartan öfver Bohus läns kust har bladet »Strömstad» och af militärspecialkartan öfver Öregrunds skärgård 5 blad, samtliga dessa blad i skalan 1 : 50,000, blifvit i koppar färdiggraverade, hvarjemte å sjökarteverkets koppartryckeri blifvit under året tryckta 7,295 sjökort och korrekturblad samt 2,244 aftryck af förtoningsplåtar.

Nettobehållningen för under året försålda kartor har uppgått till 12,927 kronor 60 öre.

De två vattenhöjdmättningsstationer med registreringsapparater, för hvilka platser under år 1890 blifvit utsedda vid Björns fyrplats och vid Ratan, hafva

Nautisk-meteorologiska byrån.

under år 1891 blifvit anordnade samt apparaterna varit i verksamhet sedan hösten sistnämnda år och utgöras de under byrån lydande observationsstationer för närvarande af 20 stationer för fullständigare meteorologiska observationer, 21 stationer för nederbördsräkning, 15 stationer för hydrografiska iakttagelser, af hvilka 9 äro fyrfartyg, 7 stationer för vattenhöjdmätning medelst registreringsapparater samt 8 stationer för vattenhöjdmätning med s. k. peglar.

I likhet med föregående år hafva äfven under år 1891 meteorologiska observationsjournaler blifvit förda ombord å dels örlogs-, dels handelsfartyg, som seglat på aflägsnare farvatten. Sedan erforderliga utdrag af dessa journaler blifvit verkställda, hafva desamma afsändts till meteorologiska institutet i Utrecht.

Af årets anslag har upphandlats en del för byrån behöfliga instrument samt dess bok- och kartsamling ökat dels genom inköp och dels genom gåfvor från åtskilliga in- och utländska institutioner.

Lotsverket.

De under år 1890 påbörjade fyrtornen å Ursholmen i Bohus län hafva under året blifvit färdiga, så att fyringen å den nya fyrplatsen kunnat börja sistlidne höst, samtidigt hvarmed de äldre fyrarne å Koster blifvit släckta.

Den af storm och sjö förstörda fyrplatsen å Storkläppen i Smålands skärgård har blifvit återställd.

En ny fyr har blifvit tänd på Hallshuk på Gotlands norra kust.

I stället för den fyrlykta, som underhållits å Häfringe utanför Södermanlands kust, har derstädes anordnats en ny fyr med starkare sken jemte en mindre bifyr.

Sandhammarens två fasta fyrar på Skånes kust hafva utbytts emot en stark, tindrande fyr, hvarjemte den gamla fyren å Fårön vid Gotland blifvit ersatt med en blänkfyr af 1:a ordningen.

Nya flytande sjömärken hafva utlagts till ett antal af 52, deraf större delen i farleder inom Norrbotten, hvarest företagna sjömätningar uppdagat många förut okända grund. Endast 4 prickar hafva indragits.

För vinnande af bidrag till lösningen af frågan om de för våra förhållanden lämpligaste slagen af mistapparater hafva jemförande försök företagits vid Vinga utanför Göteborg med mistsirén, ånghvissla, kanoner af olika slag samt svenska och engelska s. k. knallraketer.

Mälarhusens lifräddningsstation har flyttats till Sandhammarens fyrplats, och Torekovs station, som förut varit försedd endast med raketapparat, har utvidgats till fullständig lifräddningsstation.

Vakanssättning inom båtsmanshållet samt rekrytering vid flottans värfvade stam.

Enligt från Kongl. Maj:ts vederbörande Befallningshafvande inkomna uppgifter utgjorde de intill den 1 November 1891 vakanssatta nummer af båtsmanshållet 2,020, deri icke inbegripna de inom Blekinge län och Södra Møre härad af Kalmar län på tio år vakanssatta rotar, hvilkas antal vid samma tid

utgjorde 1,079. Under året uppgick antalet ansökningar om antagning i flottans värfvade stam till 651 och har af de sökande det enligt planen för ombildning af flottans sjömanscorps bestämda antal 363 blifvit i den nya sjömanscorpsen anställdt, hvarjemte 68 från föregående år inom corpsen uppkomna vakan- ser blifvit återbesatta.

Åtskilliga af Kammarkollegium gifna utslag angående rotering af hemman och lägenheter inom Stockholms samt Göteborgs och Bohus län hafva enligt gällande föreskrifter blifvit Kongl. Maj:ts pröfning understälda, och har Kongl. Maj:t låtit vid de understälda utslagen bero. Rotering.

Efter den sistförflutna, i allmänhet temligen snöfattiga vintern företedde brådden på höstsädesfält och vallar vid vårens inträde ett kraftigt utseende. Men till följd af den under större delen af våren rådande torra och frostiga väderleken försämrades utsigtorna för erhållandet af en gynsam skörd. Med senare delen af Juni månad inträdde dock en förändring af väderleken med välgörande nederbörd och hög temperatur, så att växtligheten, der den icke genom den föregående ogynsamma väderleken redan tagit oförbätterlig skada, på ett efter förhållandena särdeles fördelaktigt sätt utvecklade sig, utan att växtsjukdomar eller insekthärjningar i mera beaktansvärd mån iakttagits, utom i Norrland, der härjningar af gräsmasken förekommit, samt i Dalarne och Stockholmstrakten, hvarst korn- och fritflugan uppträd. De odlade växterna hafva ock i allmänhet gifvit fullt medelmåttig skörd, möjligen utom gräset å de odlade vallarne. Äfven de naturliga ängarne hafva gifvit en skörd, hvilken, hvad landet i dess helhet beträffar, kan sägas hafva varit fullt medelmåttig. Jordbruket.

Till de i afseende å skörden under år 1891 mest vanlottade delar af landet höra de begge nordligaste länen, i det att uti Vesterbottens län skörden af såväl hö som potatis varit under medelmåttan till följd af torka och köld, samt inom Norrbottens län kornet, ortens hufvudsakligaste säde, äfvensom de odlade vallarne, dessa senare till följd af ofvan berörda härjningar af gräsmasken, lidit skador, hvilka vållat, att skörden derstädes kan betecknas såsom betydligt under medelmåttan. Potatisskörden inom sistnämnda län anses icke ens lemna tillgång till erforderligt utsäde. Deremot hafva de naturliga, af flodvattnen under våren öfversvämmade ängs- och betesmarkerna lemnat god äring.

Ehuru sådden inom landet under 1891 års höst fördröjts af regnig väderlek, har likväl brådden såväl af hvete som af råg till följd af mild väderlek under hösten hunnit att före vinterns inbrott väl utvecklas.

- Husdjurs-
skötsel. Kongl. Maj:t har den 13 November 1891 utfärdat dels nådigt reglemente för den med statsmedel understödda nötboskapspremieringen inom riket, dels ock nådig kungörelse angående anslag till understödjande utaf premiering af nötboskap.
- Landbruks-
institutet vid
Ultuna. Kongl. Maj:t har den 6 Augusti 1891 utfärdat kungörelse angående vilkoren för åtnjutande af de i staten för landbruksinstitutet vid Ultuna upptagna löneförmåner.
- Lägre landt-
bruksskolor. Kongl. Maj:t har den 26 Juni 1891 förordnat, att vid lägre landtbruksskolor, der sådant af skolans styrelse anses önskvärdt, anstånd med tillämpningen af förnyade nådiga reglementet för de med statsbidrag understödda lägre landtbruksskolor den 11 Juni 1887 må ytterligare ega rum till den 1 November 1892.
- Landtmanna-
skolor. För år 1891 hafva statsbidrag lemnats till landtmannaskolorna vid Vaddö i Stockholms, Lunnevad i Östergötlands, Ebbetorp i Kalmar, Hemse i Gotlands, Ronneby i Blekinge, Önnestad i Kristianstads, Hvilan i Malmöhus, Katrineberg i Hallands, Skara i Skaraborgs, Molkom i Vermlands och Ope i Jemtlands län.
- Husslöjden. Under år 1891 hafva till husslöjdens befordran vidtagits likartade åtgärder som under de närmast föregående åren. Af statsmedel hafva under året för detta ändamål till hushållningssällskapen utdelats anslag till ett sammanlagdt belopp af 23,000 kronor, hvarjemte sällskapen och i flera län äfven landstingen för ändamålet anvisat jemförelsevis betydliga belopp.
- Kemiska sta-
tioner och frö-
kontroll-
anstalter. Liksom under näst föregående år hafva jemväl under år 1891 sju med statsmedel understödda kemiska stationer för jordbrukets och näringarnas behof varit i verksamhet, nemligen i Skara, Halmstad, Kalmar, Vesterås, Örebro, Hernösand och Jönköping. Likaledes hafva aderton frökontrollanstalter under sistlidne år erhållit understöd af statsmedel.
- Mejeriagenten
i Manchester. Äfven under år 1891 har en med statsmedel aflönad agent varit anställd i Manchester för befrämjande af svenska mejeriprodukters afsättning i England.
- Fiskeri-
näringen. Sillfisket i bohuslänska skärgården har under år 1891 fortfarande varit rikligt; men i Kattegat har sillfisket deremot varit mindre gifvande än vanligt, hvilket, att döma af de ännu mycket ofullständiga uppgifter, som derom inkommit, synes hafva varit fallet äfven vid större delen af Östersjökusten och södra Öresund, hvaremot fångsten i norra delen af Öresund slagit bättre ut. Högre pris än vanligt hafva dock i vissa trakter gjort minskningen i fångstquantiteten mindre känbar.

Laxfångsten i elfvarna har såsom vanligt varit vexlande i olika delar af landet, men torde i allmänhet kunna anses hafva varit medelmåttig.

Vid den fiskeritställning, som egde rum under landtbruksmötet i Göteborg, visade utställningarna af saltad sill och strömming glädjande prof på framsteg uti beredningen af dessa varor.

Den fiskodlingsanstalt vid Finspong i Östergötlands län, till hvars anläggning Kongl. Maj:t under år 1890 anvisat medel, har, med dertill hörande dammar och arbetsrum för praktiskt-vetenskapliga undersökningar angående sötvattnen, blifvit under år 1891 fullbordad, så att verksamheten derstädes kunnat taga sin början under samma års höst.

Fiskodlings-
anstalten vid
Finspong.

För fiskhandelns befrämjande har äfven under år 1891 en agent med af- löning af statsmedel varit anställd i Berlin.

Fiskeriagenten
i norra Tysk-
land.

Vid de under år 1891 hållna besigtningmöten för prisbelönande af hästar hafva fastställda pris blifvit utdelade för 2,139 hästar, nemligen 308 beskillare, 688 fölston och 1,143 unghästar, förutom de hästar, som af vederbörande nämnder prisbelönats med dertill af landsting och hushållningssällskap särskildt anslagna medel.

Stuteri-
väsendet.

För statens stuteri och hingstdepoter hafva under samma år inköpts 21 hästar, nemligen 2 beskillare inom landet, 1 fullblodshingst från Danmark och 18 föl från Ostpreussen.

Den ekonomiska kartläggningen har fortgått inom Elfsborgs län med kart- verkets hela personal jemte fem tillfälliga biträden, hvarvid 23,37 kvadratmil blifvit fullständigt kartlagda inom Vedbo, Nordals, Sundals och Valbo härad af Dalsland, hvarjemte stomkartor blifvit utarbetade öfver ett område af 8,62 kvadratmil inom Redvägs och Ås härad af Vestergötland.

Allmänna eko-
nomiska kart-
verket.

Redaktions- och korrekturarbetena i och för utgifning i tryck af härads- kartor öfver Vermlands län, hvartill länets landsting och hushållningssällskap anvisat medel, hafva fortsatts, så att kartan öfver Nordmarks härad med den- samma tillhörande beskrifning under år 1891 blifvit i tryck utgifven och gravyren af kartan öfver Öfre och Nedre Fryksdals härad fullbordad.

Hvad angår Norrbottens läns ekonomiska kartverk, så har för de färdiga plankartornas fullständigande med höjdbeteckning fältmätning i förening med höjdbestämmelser medelst barometer blifvit utförd inom länets kustsocknar öfver ett område, omfattande 57 kvadratmil.

Ekonomiska
kartverket i
Norrbottens
län.

Af kartan öfver Norrbottens län i skalan 1 : 200,000 hafva under året blifvit offentliggjorda bladen: 14 Luleträsk, 19 Staika, 25 Nasafjell, 31 Öfver-Torneå och 38 Haparanda.

Geologiska undersökningarna. De geologiska fältarbetena hafva under år 1891 verkstälts dels i skalan 1 : 50,000 inom Kristianstads län öfver en yta af 0,3 kvadratmil, dels i skalan 1 : 100,000 inom Jönköpings, Kalmar, Blekinge, Göteborgs och Bohus, Elfsborgs och Skaraborgs län öfver en yta af 15,37 kvadratmil.

Så kallade praktiskt-geologiska undersökningar hafva utförts i Gefleborgs län med bidrag från länets landsting och hushållningssällskap, och hafva dessutom öfversigtsresor företagits.

Två af geologerne hafva, den ene under hela sommaren, den andre en kortare tid, på grund af Kongl. Maj:ts förordnande utfört speciella undersökningar i Norrbottens län.

Reglering af länsmansdistrikt. Kongl. Maj:t har förordnat dels den 5 Mars 1891, att Linneryds socken i Kronobergs län, som dittills varit fördelad på två länsmansdistrikt, nemligen Konga härads norra och södra, skall från och med år 1892 i sin helhet tillhöra nämnda härads södra länsmansdistrikt, dels ock den 20 November 1891 att, jemte det Kungsörs fögderis första länsmansdistrikt i Vestmanlands län skall benämnas Skinnskattebergs länsmansdistrikt, de tre öfriga länsmansdistrikten i fögderiet skola till område och benämningar sålunda förändras, att ett distrikt med benämning Köpings länsmansdistrikt kommer att omfatta Bro, Köpings, Malma, Odensvi och Vestra Skedvi socknar; ett distrikt, benämndt Arboga länsmansdistrikt, kommer att omfatta Arboga, Himmeta, Medåkers och Sätterbo socknar samt ett distrikt med benämning Kungsörs länsmansdistrikt kommer att omfatta Kungs-Barkarö, Björskogs, Kung Carls och Torpa socknar.

Sockenreglering. Kongl. Maj:t har den 24 April 1891 förordnat, att Edefors församling i Norrbottens län, som dittills tillsammans med Öfver Luleå socken bildat en kommun, skall från ingången af år 1892 utgöra en särskild kommun med benämning Edefors.

Förordningen angående försäljning af vin, maltdrycker m. m. Den 10 Juli 1891 har Kongl. Maj:t utfärdat kungörelse angående vissa ändringar i förordningen den 24 Oktober 1885 angående försäljning af vin, maltdrycker, kokadt kaffe och andra tillagade, icke spirituösa drycker.

Kommerskollegium. Sedan Kongl. Maj:t och Riksdagen år 1891 beslutat en förändrad organisation af Kommerskollegium, har Kongl. Maj:t den 30 Oktober nämnda år utfärdat förnyad instruktion för kollegium, hvarefter embetsverket vid ingången af innevarande år börjat verka enligt de sålunda fastställda nya formerna.

Den 5 Juni 1891 har Kongl. Maj:t utfärdat kungörelse angående villkoren för åtnjutande af de från och med år 1892 fastställda löneförmåner för Kommerskollegiet samt den 30 Oktober samma år kungörelse angående villkoren för anställning i vissa befattningar inom kollegium.

I följd af stadgandet i 2 § af sjölagen den 12 Juni 1891 har Kongl. Maj:t Registrering af den 27 November samma år utfärdat förordning angående registrering af svenska svenska fartyg. fartyg.

I sammanhang härmed har jemväl samma dag utfärdats förnyad förordning angående pass- och nationalitetshandlingar för svenska, till orter utom Sverige svenska, till orter utom Sverige gående fartyg. fartyg.

Den 31 December 1891 har af Kongl. Maj:t utfärdats kungörelse angående ändrad lydelse af åtskilliga §§ i förordningen den 4 Juni 1868 angående sättet och ordningen för sjöfolks på- och afmönstring samt utfärdandet af sjömansrulla. Sjöfolks på- och afmönstring m. m.

Samma dag har Kongl. Maj:t utfärdat kungörelse angående formulär till maskindagböcker. Formulär till maskindagböcker.

Under år 1891 har understöd af statsmedel utgått för uppehållande af ångbåtsförbindelse mellan Stockholm, Vestervik och Libau; hvarjemte staten lemnat bidrag till uppehållande af vintertrafik mellan Gotland och Stockholm. Statsbidrag för ångbåtsförbindelser.

Kongl. Maj:t har under år 1891 tillsatt dels en komité för revision af förordningen den 18 November 1881, angående minderåriges användande i arbete vid fabrik, handverk eller annan handtering, dels ock en komité för ytterligare utredning af frågorna om ålderdoms-, olycksfalls- och invaliditetsförsäkring. Komitéer.

Den 10 Juli 1891 har Kongl. Maj:t utfärdat förordning angående förbud för barn att nattetid idka viss försäljning m. m. Förbud för barn att nattetid idka viss försäljning.

Kongl. Maj:t har den 30 Oktober 1891 utfärdat dels lag om sjukkassor, dels ock kungörelse angående förvaltningsbidrag åt sjukkassor. Sjukkasväsendet.

Kongl. Maj:t har förordnat, att ordningsstadgan, byggnadsstadgan och brandstadgan för rikets städer skola tillämpas å visst område vid Borlänge jernvägsstation i Kopparbergs län, samt att ordningsstadgan skall tillämpas vid strandlägenheten Klädesholmen med dertill hörande Koholmen inom Klädesholmens Tillämpning å vissa områden på landet af ordningsstadgan, byggnadsstadgan och brandstadgan för rikets städer.

församling och inom visst område af Lundby socken i Göteborgs och Bohus län, inom visst område vid Dalarö i Dalarö socken af Stockholms län samt inom visst område af Bjufs socken af Malmöhus län.

Fastställda
reglerings-
planer.

Kongl. Maj:t har fastställt regleringsplan för staden Oskarshamn samt planer för reglering af vissa delar af staden Visby och för samma stads utvidgning, för reglering af viss del af ett i närheten af Långebro invid staden Kristianstad beläget område af hemmanet N:o 10 Härlöf samt af vissa områden vid Kiviks fiskeläge och vid Tomelilla jernvägsstation, äfvensom för ordnande och bebyggande af Bollnäs stationssamhälle och visst område vid Dalarö.

Tillstånd för
utländingar att
i riket idka
handel m. m.

Kongl. Maj:t har under år 1891 beviljat 22 utländingar tillstånd att i riket idka handel eller annat näringsyrke.

Utställningar.

Under år 1891 har det 17:e allmänna svenska landtbruksmötet hållits i Göteborg. Den i samband med mötet anordnade utställningen vittnade fördelaktigt om det svenska landtbrukets fortgående utveckling.

I Göteborg har jemväl under året varit anordnad en industriutställning, omfattande dels en byggnadsutställning för hela landet, dels ock en utställning af fabriks- och handtverksalster från vestra Sverige.

Väghållnings-
besväret på
landet.

Kongl. Maj:t har den 23 Oktober 1891 utfärdat lag angående väghållningsbesvärets utgörande på landet.

Förordningen
ang. patent.

Kongl. Maj:t har den 12 Juni 1891 utfärdat förordning angående ändrad lydelse af 3 och 22 §§ af förordningen angående patent den 16 Maj 1884.

Unionen för
skydd af den
industriella
eganderätten.

Angående storbritanniska kolonierna Nya Zeelands och Queenslands tillträde till unionen för skydd af den industriella eganderätten har kungörelse den 9 Oktober 1891 af Kongl. Maj:t utfärdats.

Patentbyrån.

För Patentbyrån har Kongl. Maj:t den 18 December 1891 fastställt instruktion.

Under år 1891 hafva till Patentbyrån inkommit 941 ansökningar om patent och 209 ansökningar om registrering af varumärken. Under samma år har Patentbyrån meddelat 706 patent och registrerat 164 varumärken.

Den 5 Juni 1891 har Kongl. Maj:t utfärdat kungörelse angående ytterligare inskränkning i det genom nådiga kungörelsen den 15 Augusti 1884 stadgade förbud mot införsel af lump.

Ytterligare inskränkning i förbudet mot införsel af lump.

Genom kungörelse den 5 Juni 1891 har Kongl. Maj:t förordnat om vissa ändringar i nådiga kungörelsen den 12 Januari 1884 angående hvad vid utförsel till utlandet af kreatur iakttagas bör.

Utförsel af kreatur till utlandet.

Genom kungörelse den 31 December 1891 har Kongl. Maj:t föreskrifvit viss ändring i resereglementet.

Resereglementet.

Från odlingslånefonden hafva under år 1891 lån beviljats till ett sammanlagt belopp af 679,900 kronor.

Odlingslånefonden.

Bland de med allmänna medel understödda väg- och vattenbyggnadsarbeten hafva, enligt uppgift af Väg- och Vattenbyggnadsstyrelsen, under år 1891 såsom fullbordade godkänts:

Allmänna väg- och vattenbyggnadsarbeten.

39 vägbyggnadsföretag, omfattande en längd af 26,63 nymil, hvarför kostnaden beräknats till 735,683 kronor, deraf såsom statsbidrag beviljats 484,159 kronor 53 öre;

47 odlings- och frostafljedningsföretag för en beräknad kostnad af 963,530 kronor 38 öre, hvaraf utaf statsmedel anvisats 754,930 kronor såsom lån och 37,073 kronor 28 öre såsom anslag utan återbetalningsskyldighet, och utgör den genom dessa företag vattenbefriade eller eljest förbättrade jordvidden 7,833,10 hektar; samt

1 brobyggnad och upprensning af 1 farled, hvarför allt kostnaderna beräknats till 108,980 kronor, deraf 73,980 kronor anvisats såsom anslag utan återbetalningsskyldighet.

Kongl. Maj:t har under år 1891 beviljat koncessioner å följande jernvägsanläggningar:

Koncessioner å enskilda jernvägsanläggningar.

från Helsingborg till Råå med bibana till Ramlösa helsobrunn;

från Nyby bruk öfver Eskilstuna till Södertelje station å statens jernväg med bibanor till Åkers styckebruk, Strengnäs, Mariefred och Igelstaviken vid Östersjön;

från Almedal å Göteborg—Hallands jernväg till Borås;

från Vansbro station å Mora—Venerns jernväg öfver Ludvika till Engelsbergs station å Stockholm—Vesterås—Bergslagens jernväg;

från Rimbo station å Stockholm—Rimbo jernväg till det invid Skebo bruk belägna Skede;

från Norrtelje station å Lenna—Norrtelje jernväg till Broby gård i Söderby Karls socken af Stockholms län;

från Lillsjödals station å Nässjö—Oskarshamns jernväg till Fogelfors bruk;
 från Mora Noret till Orsa kyrkoby;
 från Stockholms stads gräns vid Hammarby sjö till Baggensfjärden;
 från Stadsgården i Stockholm till stadens gräns vid Hammarby sjö;
 från Upsala—Margrethills jernvägsaktiebolags godsstation söder om Gefle
 förbi Bomhusudden till Löfharsudden;

från Malmö öfver Staffanstorps station å Lund—Trelleborgs jernväg till Tomelilla.

från Norrköping öfver Kummelby till Söderköping samt från Kummelby till Arkösund; och

från Höganäs till Mölle.

Härjemte har Kongl. Maj:t beviljat koncession å utsträckning af Mora—Venerns jernväg från Mora strand till vestra stranden af östra Dalelven samt å utsträckning af Vittsjö—Markaryds jernväg från stationen vid Markaryds kyrkoby till Lagaån.

För trafik
 öppnade en-
 skilda jern-
 vägar.

Under år 1891 hafva för allmän person- och godstrafik upplåtits följande enskilda jernvägar, nemligen:

Falun—Rättvik—Mora jernvägsaktiebolags jernväg mellan Rättvik och Mora med 1,435 meters spårvidd och 38 kilometers längd;

Helsingborg—Råå—Ramlösa jernvägsaktiebolags jernväg från Helsingborg till Råå med bibaua till Ramlösa helsobrunn med 0,6 meters spårvidd och 7 kilometers längd;

Kosta aktiebolags jernväg från Kosta glasbruk till Lessebo station å Karlskrona—Vexjö jernväg med 0,6 meters spårvidd och 16 kilometers längd;

bandelen Vansbro—Mora af Mora—Venerns jernvägsaktiebolags jernväg med 1,435 meters spårvidd och 71 kilometers längd;

Mellersta Blekinge jernvägsaktiebolags förändrade sträckning till den s. k. fiskarens båthamn i Karlshamn med 1,067 meters spårvidd och 0,68 kilometers längd; samt

Karlshamn—Vislanda jernvägsaktiebolags bangårds i Karlshamn utvidgning och förlängning till den s. k. fiskarens båthamn med 1,067 meters spårvidd och 1,25 kilometers längd.

De under år 1891 för trafik öppnade enskilda jernvägarne hålla således i längd 133,93 kilometer.

Summan af de enskilda jernvägarnes längd, som vid 1891 års början uppgick till 5,429,1 kilometer, utgjorde följaktligen vid samma års slut 5,563,03 kilometer.

Af de enskilda jernvägarne äro 6 hästbanor med en längd af 16,7 kilometer samt 11½ lokomotivbanor af 5,546,33 kilometers längd.

Af de sistnämnda hafva

68	st.	med en längd af 3,833,2 kilometer en spårvidd af 1,435	meter;
2	»	»	» 134,7 » » » » 1,217 »
1	»	»	» 18,2 » » » » 1,188 »
2	»	»	» 48,3 » » » » 1,093 »
8	»	»	» 350,23 » » » » 1,067 »
28	»	»	» 1,003,5 » » » » 0,890 »
3	»	»	» 135,2 » » » » 0,802 »
2	»	»	» 23,0 » » » » 0,600 »

Å stambanan Långsele—Öfver-Luleå (Boden) hafva under år 1891 alla för terrassering mellan Nyåker och Vännäs erforderliga jordflyttnings-, bergsprängnings- och brobyggnadsarbeten afslutats, hvarjemte derstädes skenor och syllar nedlagts samt grusnings- och husbyggnads- m. fl. arbeten fullbordats, så att den 129 kilometer långa bandelen Anundsjö—Vännäs vid Oktober månads början kunde för allmän trafik upplåtas. Dessutom blef den 40 kilometer långa sträckan Vännäs—Degerfors till större delen färdigterrasserad och skenlagd, hvarjemte förberedande arbeten påbörjades från Boden söder ut. Å bibanan Mellansel—Örnsköldsvik påbörjades terrasseringen och blefvo härför erforderliga jordflyttnings- och murningsarbeten till stor del verkställda.

Statens jernvågsbyggnader.

Längden af statens trafikerade jernvägar utgjorde vid 1891 års början 2,613 kilometer. Vid Oktober månads början öppnades för trafik den förenämnda, 129 kilometer långa delen Anundsjö—Vännäs af stambanan Långsele—Öfver-Luleå, och hade i följd häraf de statsbanor, som trafikerades i sammanhang med hvarandra, vid 1891 års slut en sammanräknad längd af 2,742 kilometer. Inkomsterna af dessa banors trafik hafva under samma år uppgått till omkring 22,000,000 kronor och hafva deraf till Statskontoret inlevererats 6,500,000 kronor.

Statens jernvågstrafik.

Sedan den inom Sverige belägna delen af jernvägen från Luleå till Ofoten blifvit af staten inköpt och efter verkställd inventering för statens räkning mottagits, hafva nödiga ombyggnads- och utrustningsarbeten derå bedrifvits i och för banans komplettering, hvarjemte trafik uppehållits å linien Luleå—Boden med ett tåg dagligen fram och åter från och med den 20 Augusti och å hela den 203 kilometer långa linien från Luleå till Gellivara med ett godståg fram och åter i veckan från medlet af November.

Jernvägen Luleå—norska gränsen.

Kongl. Maj:t har under år 1891, uppå Civildepartementets föredragning, meddelat fastställelse å bolagsordningar för 190 nya aktiebolag, med sammanräknade aktiekapital af minst 30,692,050 kronor och högst 70,572,000 kronor.

Aktiebolag.

Af dessa bolag äro 9 jernvägs-, 2 försäkrings-, 110 industri- och fabriks-, 19 rederi-, 28 handels- och hushållsförenings-aktiebolag samt 22 bildade för hvarjehanda andra ändamål.

Statslån. Sedan fullmäktige i Riksgäldskontoret i underdånig skrifvelse den 23 Juni 1891 anmält, att de på grund af § 44 i det vid 1891 års riksdag för Riksgäldskontoret utfärdade reglemente beslutat utfärda svenska fyra procents statsobligationer i kronor och francs å tillhoppa tio millioner francs samt nyssnämnda dag med ett konsortium, bestående af Crédit Lyonnais och la Société générale de crédit industriel et commercial i Paris samt Stockholms enskilda bank i Stockholm, i enlighet med skrifvelsen vidfogadt kontrakt, träffat aftal om öfverlåtande å konsortiet af nämnda obligationer, med hvilket aftal afsåges att bereda tillgång till utbetalningen af köpeskillingen för jernvägen mellan Luleå och norska gränsen; så har Kongl. Maj:t i enlighet med hvad fullmäktige begärt såväl fastställt det beslut, fullmäktige rörande berörda nya upplåning fattat, som ock å den rikets gäld, som uppkomme genom försäljning af de obligationer, om hvilka i omförmälda kontrakt afhandlades, meddelat sin nådiga garanti.

Inlösen af förfallna räntekuponger till statsobligationer. På framställning af fullmäktige i Riksgäldskontoret har Kongl. Maj:t under vissa vilkor medgifvit, att de till Riksgäldskontorets den 1 Juli 1891 utfärdade obligationer hörande räntekuponger må, när de till inlösen förfallit, icke allenast i landtränterierna, med undantag af Stockholms läns, inlösas, i den mån ränteriernas kassabehållningar sådant medgifva, samt derefter vid skeende penningremitter till Statskontoret insändas för att mot liqvid till Riksgäldskontoret aflemnas, utan ock mottagas vid den utom Stockholms stad förefallande uppörd af till ränterierna ingående medel och sedermera i behörig ordning levereras.

Riksbankens styrelse och förvaltning. Kungörelse i anledning af Riksdagens beslut angående Riksbankens styrelse och förvaltning har den 5 Juni 1891 blifvit utfärdad.

Bevillning af fast egendom samt af inkomst. Den 4 December 1891 har Kongl. Maj:t utfärdat kungörelse angående den vid 1891 års riksdag åtagna bevillning af fast egendom samt af inkomst.

Bevillningskomiténs betänkande. Den af Kongl. Maj:t tillsatta komité för afgifvande af förslag till vissa ändringar i gällande bevillningsförordning har efter afslutade arbeten den 1 Maj 1891 afgifvit sitt betänkande.

Kongl. Maj:t har den 16 Oktober 1891 utfärdat kungörelse angående Stämpel-
stämpelafgiften. afgiften.

Sedan Riksdagen anhållit, att Kongl. Maj:t täcktes låta utreda, huruvida Komité för ut-
icke genom statsmagternas försorg tillfälle kunde beredas för obemedlade och redning angä-
mindre bemedlade att på lämpliga vilkor bilda egna jordbruk hufvudsakligen ende möjlighet
å inom landet ännu befintliga stora odlingsbara utmarker, har Kongl. Maj:t den för obemedlade
25 September 1891 tillsatt en komité med uppdrag att åvägabringa utredning i och mindre be-
berörda hänseende, dervid komitén skulle hafva att taga i öfvervägande, ej medlade att
mindre i hvilken mån och under hvilka vilkor upplåtelse af jord från kronans bilda egna
egendomar skulle för befordrande af det af Riksdagen angifna syftemål kunna jordbruk.
ega rum, ^{än} äfven huruvida berörda syftemål skulle kunna genom ändring i
gällande lagstiftning eller på annat sätt befrämjas.

Med godkännande af Riksdagens beslut i fråga om utsträckning till ut- Utsträckt tid
gången af år 1892 af tiden för anmälan om inlösen af skattefrälseräntor och för anmälan
kronotonde, som innehafves under enskild eganderätt, har Kongl. Maj:t den 29 om inlösen af
Maj 1891 utfärdat kungörelse i ämnet. skattefrälse-
räntor m. m.

Den 6 November 1891 har Kongl. Maj:t utfärdat kungörelse angående Tillägg till
rättighet för vederbörande myndigheter att i stället för uppborðsborgen, som i gällande be-
Statskontoret eller hos Kongl. Maj:ts Befallningshafvande bör förvaras, godkänna stämmelser
försäkringsbref, utfärdade af försäkringsaktiebolaget Tre Kronor. rörande upp-
borðsborgen.

Vid Myntverket hafva sedan sista Riksdags sammanträde blifvit utmyntade: Myntverket.

Silfvermynt: 10-ören	kr. 82,650: —
Bronsmünt: 5-ören	» 18,700: 05
2-ören	» 18,834: 50
1-ören	» 27,227: 56

hvarjemte under samma tid preglats 9,704 medaljer till värde af 63,540 kronor 53 öre.

Jernvägspostbefordring har anordnats dels å statsbanedelarne Anundsjö— Jernvägspost-
Vännäs och Luleå—Boden, dels ock å följande enskilda bolag tillhörande jern- befordran.
vägssträckor, nemligen: Stockholm—Djursholm, Fegen—Ätran, Rättvik—Mora
Noret, Lessebo—Kosta och Vansbro—Mora.

Under år 1891 hafva postkontoren i Torpshammar och Mörby indragits De fasta post-
och blifvit ersatta med poststationer, hvaremot postkontor öppnats i Vännäs anstalterna.
och Åsele. Vid nämnda års utgång var postkontorens antal sålunda oförändradt
detsamma som vid nästföregående årets slut eller 189. Under två af postkontoren,

nemligen de i Stockholm och Göteborg, lyda särskilda filialpostkontor. Dessas antal uppgår numera, sedan under året öppnats två förenade post- och telegrafanstalter i Göteborg, till 7 i Stockholm och 3 i Göteborg.

Efter indragning af en del äldre och inrättande af nya poststationer uppgick vid sistlidet års utgång hela antalet fasta postanstalter, filialpostkontoren obereknade, till 2,100 eller 43 mera än vid 1890 års slut.

Postkongress i Wien. Vid den i Wien under sistlidet år hållna världspostkongress, hvori ombud för Sverige deltagit, har försiggått en omfattande revision af samtliga de inom världspostföreningen gällande konventioner och aftal, hvarjemte öfverenskommeelse träffats om avslutande af ett nytt aftal rörande prenumeration genom postverkens försorg å tidningar och andra periodiska skrifter.

Postförbindelserna mellan de tre skandinaviska länderna. Rörande postutvexlingen mellan Sverige och Norge samt mellan Sverige och Danmark hafva vid konferens i Stockholm träffats öfverenskommelser om åtskilliga nya bestämmelser, hufvudsakligast påkallade af de vid världspostkongressen i Wien träffade aftal.

Införande af lokalprenumeration å vissa tidningar och tidskrifter. Enligt nådig kungörelse den 22 Maj 1891 har stadgats, att å tidning, som utkommer mindre ofta än en gång i veckan, må prenumeration ske jemväl vid postanstalt å den ort, der tidningen utgifves, på enahanda vilkor som vid requisition af tidning, hvilken utkommer å annan ort. Detta stadgande utsträcktes genom nådig kungörelse den 11 December 1891 till tidning, som utkommer högst en gång i veckan.

Nedsättning af portoafgifterna för vissa korsbandsförsändelser vid lokalbefordran. Befordringsafgiften för korsbandsförsändelser, innehållande affärshandlingar, varuprof eller andra trycksaker än tidningar och tidskrifter, har blifvit nedsatt från fyra till två öre för hvar vigt af femtio gram eller del deraf, då försändelsen å postanstalt behandlas utan att med post- eller landtbrefbärare fortskaffas; hvarjemte nedsättning äfven egt rum i de särskilda minimaafgifterna för vissa slag af korsbandsförsändelser vid lokalbefordran.

Införande af nya frimärken och frankokouvert. På grund af Kongl. Maj:ts bemyndigande hafva under år 1891 frimärken och frankokouvert å två öres valör blifvit införda och för allmänheten tillgängliga.

Portomärkenas upphörande. Jemlikt nådigt bref till Generalpoststyrelsen den 24 April 1891 har med utgången af samma år upphört att användas portomärken vid redovisningen af lösen, som hvilar å ankommande postförsändelser.

Under år 1890, det senaste, för hvilket fullständiga statistiska uppgifter föreligga, hafva blifvit behandlade 130,547,775 postförsändelser af alla slag, hvilket antal vid jemförelse med nästföregående år utvisar en tillökning af 11,0 procent.

Antalet postförsändelser.

Särskildt hafva på grund af förskrifning genom postverket blifvit fortskaffade 528,606 årgångar tidningar och tidskrifter eller 4,7 procent mera än året förut.

Tidningstrafiken.

Kongl. Maj:t har den 15 Maj 1891 utfärdat kungörelse angående ändring i §§ 2, 5, 7 och 8 af förordningen angående en postsparbank för riket den 22 Juni 1883.

Ändring i postsparbanksförordningen.

Under år 1891 hafva i postsparbanken insatts omkring 7,200,000 kronor och uttagits omkring 4,750,000 kronor, hvarigenom delegarnes behållning under året ökats med i rundt tal 2,450,000 kronor och vid årets slut utgjorde omkring 15,470,000 kronor, oberäknadt delegarne tillkommande räntor för år 1891.

Postsparbanken.

Vid årets utgång voro de af postsparbanken förvaltade medlen placerade dels uti obligationer, utfärdade af allmänna hypoteksbanken eller kommuner inom landet, till bokfördt kapitalvärde af kronor 13,255,189: 23, dels ock i direkta lån till kommuner till ett sammanlagdt kapitalbelopp af 2,695,083 kronor 72 öre.

Under år 1891 hafva tillkommit omkring 47,000 nya delegare, hvaremot ungefär 14,000 förutvarande delegare afgått, hvarigenom tillökningen utgjort omkring 33,000 delegare och antalet vid årets utgång kvarstående delegare omkring 270,000.

Antalet postanstalter, som förmedlade insättningar och uttagningar i postsparbanken uppgick vid 1891 års slut till 1,994 stycken.

Förutom vid 1,836 postanstalter tillhandahöllos sparmärken och sparkort hos 2,288 enskilda, af postsparbankstyrelsen antagna försäljare, hvadan sammanlagda antalet sparmärkesförsäljningsställen i riket vid 1891 års slut utgjorde 4,124.

Efter senaste Riksdags sammanträde hafva inom statstelegrafnätet tillkommit 323,9 km. linier och 1,372,7 km. trådledningar, hvaremot afgått 349,9 km. linier och 780,1 km. ledningar, så att telegrafnätet vid årets slut upptog i linier och kablar 8,759,5 km. samt i ledningar 23,476,9 km.

Statstelegrafnätet.

Uti *Göteborg* hafva enligt nådiga brefvet den 20 Mars 1891 inrättats två filialtelegrafstationer i förening med postanstalter.

Telegrafstationer.

För beredande af lokal för gemensam post- och telegrafstation i *Sundsvall* har Kongl. Maj:t genom nådigt bref den 29 Maj 1891 bemyndigat Styrelserna för post- och telegrafverken att gå i författning om uppförande i nämnda stad

af ett gemensamt post- och telegrafhus för en kostnad icke öfverstigande den i deröfver upprättadt kostnadsförslag beräknade summa af 166,500 kronor.

I ändamål att för all framtid åt telegrafstationen i *Dalarö* tillförsäkra den för sjöfartsrapporters afgifvande nödvändiga fria synlinien till segelleden äfvensom för utvidgande af den tränga tomtplatsen för stationshuset derstädes, hafva med stöd af nådiga brefvet den 24 April 1891 inköpts tomter i *Dalarö* för tillsammans 800 kronor jemte årlig afgäld i spanmål.

I förbindelse med telegrafnätet hafva blifvit satta 31 jernvägstelegrafstationer för korrespondens inom riket samt med Norge och Danmark.

Statstelegrafstationerna i riket, med inberäkning af 3 rikstelefonstationer, utgjorde vid 1891 års utgång 168, och voro då med desamma förbundna 861 jernvägstelegrafstationer jemte 4 på bekostnad af enskilda personer anordnade telegrafiska förbindelser, så att hela antalet af rikets i förbindelse med hvarandra stående telegrafanstalter vid slutet af samma år uppgick till 1,033.

Jemlikt nådiga brefvet den 12 Juni 1891 hafva telegrafstationerna i *Norrtelje* och *Furusund* såsom sådana indragits den 1 Juli och blifvit ersatta med rikstelefonstationer. Uti *Gnesta* har från och med den 1 Oktober jemväl öppnats en rikstelefonstation.

Telegramvexling.

Under år 1890, det senaste, för hvilket fullständig statistik är upprättad, hafva befordrats 1,755,345 taxerade telegrammer, deraf inländska 961,476 och utländska 793,869.

Förnyadt telegrafreglemente.

Med anledning af de vid 1890 års internationella telegrafkonferens i Paris fattade beslut har Kongl. Maj:t den 31 Januari 1891 fastställt förnyadt reglemente för telegrambefordringen i riket att tillämpas från och med den 1 derpå följande Juli.

Genom nådigt bref den 12 Juni 1891 hafva förändrade bestämmelser blifvit beslutade rörande telegramvexlingen med Norge; den 17 samma månad är förnyad öfverenskommelse träffad rörande telegramvexlingen med Danmark samt mellan Norge och Danmark, och har den 22 samma månad öfverenskommelsen rörande telegramvexlingen mellan de förenade rikena och Finland blifvit ytterligare förlängd, allt räknadt från och med den 1 Juli 1891.

Stats- och privattelegrammers befordran å jernvägar tillhöriga telegraflinier.

Kongl. Maj:t har den 22 Maj 1891 utfärdat förnyad kungörelse angående villkoren för stats- och privattelegrammers befordran å telegraflinier, tillhörande statsjernvägarne eller sådana enskilda jernvägar, hvilka åtnjuta förbindelse med statens telegrafnät.

Statens telefonförbindelser.

Under år 1891 hafva genom nyanläggningar samt genom köp af enskilda telefontät tillkommit omkring 4,900 telefonstationer, utgrenade från 67 orter,

der statstelegrafstationer eller s. k. rikstelefonstationer finnas inrättade. Antalet telefonapparater, uppsatta hos abonnenter, utgjorde vid årets slut omkring 9,667 stycken. Uti nyanläggningarne ingå 35 fullständiga telefontät och 7 stationer, hvilka för allmänheten hållas öppna för befordring af telegrammer och meddelanden samt för telefonsamtal. Längden dubbeltrådiga förbindelseledningar har ökat med omkring 3,480 km., så att dessa ledningar vid årets slut höllo i längd omkring 7,064 km.

Genom nådiga brefvet den 23 Januari 1891 hafva förändrade bestämmelser meddelats i fråga om beräkandet af afgifterna för samtal å statens mellan olika telegraforter framdragna telefonförbindelser.

Vid föredragning af en hos Kongl. Maj:t gjord underdånig ansökning om tillstånd till upprättande af en för kraftöfverföring afsedd elektrisk ledning har Kongl. Maj:t, som ansett nödigt att, innan ansökningen företoges till slutlig pröfning, en fullständig utredning egde rum i fråga om de försigtighetsåtgärder, som till förebyggande af olyckshändelser borde i dylika fall föreskrifvas, be- myndigat chefen för Finansdepartementet att för utarbetande af förslag till kontrollföreskrifter till förekommande af olyckshändelser genom elektriska ledningar för kraftöfverföring tillkalla sakkunniga personer.

Utarbetande af förslag till kontrollföreskrifter till förekommande af olyckshändelser genom elektriska ledningar för kraftöfverföring.

Staden Sölvesborg har under sistlidet år fullgjort stadgade vilkor för åtnjutande af transitupplagsrätt och derefter af sådan rätt kommit i åtnjutande.

Transitupplagsrätt för staden Sölvesborg.

Kongl. Maj:t har den 25 September 1891 låtit utfärda nådig kungörelse angående förändrad lydelse af §§ 16, 18 och 47 i tullstadgan den 2 November 1877.

Förändrad lydelse af §§ 16, 18 och 47 i tullstadgan.

Den 16 Oktober 1891 har Kongl. Maj:t fastställt ny tulltaxa att lända till efterrättelse från och med den 1 Januari 1892.

Ny tulltaxa.

Med anledning af en utaf Riksdagen gjord framställning har Kongl. Maj:t den 13 November 1891 utfärdat kungörelse angående antecknande och kungörande af märken och andra kännetecken å sjöfynd.

Angående märken och andra kännetecken å sjöfynd.

Efter afslutade arbeten har tullkomitén den 24 Februari 1891 afgifvit betänkande jemte förslag till ny tulltaxa.

Tullkomiténs betänkande.

Den år 1890 tillsatta svensk-ryska kommissionen för utredning af frågan om den framtida dispositionen af det regala laxfisket i Torneå elf har under år

Torneå elfs regala laxfiske.

1891 sammanträdt under Januari månad i Stockholm, under Juni månad i Torneå och under November månad i Helsingfors.

Då den definitiva öfverenskommelsen mellan svenska och ryska regeringarne beträffande det regala laxfisket antagits icke kunna hinna afslutas före den 14 Mars 1892, då det om fisket nu gällande arrendet upphör, har arrendet blifvit förlängdt till den 14 Mars 1893.

Försäljning af mindre krono-egendomar. Beträffande sådana mindre kronoegendomar, som enligt Riksdagens beslut få försäljas i den ordning nådiga brefven den 29 Maj 1874, den 6 Juni 1879, den 27 Juni 1887 samt den 18 Maj 1888 bestämma, har Kongl. Maj:t under år 1891 godkänt gjorda anbud å 65 särskilda egendomar, för hvilka, med ett taxeringsvärde af 442,900 kronor, i köpeskilling erhållits 604,923 kronor.

Skogshushållningsplaner. För 439 allmänna skogar hafva hushållningsplaner under året blifvit fastställda.

Skogsingeniörer. Till allmänhetens tjänst hafva under året varit anstälde sex skogsingeniörer, hvilkas verksamhet tagits i anspråk under en tid af 659 dagar å 200 särskilda förrättningsställen.

Kronoparker-
nas tillökning. För bildande af nya eller utvidgning af förut befintliga kronoparker hafva köp afslutats af omkring 3,353 har skogsmark för en köpeskilling af 104,859 kronor. Köpeanbud å mark till vida större areal hafva likväl under året blifvit af Kongl. Maj:t antagna, ehuru samtliga köpen derom ännu icke afslutats.

Reglering af skogsstaten. Den genom nådiga brefvet den 29 November 1889 beslutade reglering af skogsstaten har vid 1891 års utgång hunnit så genomföras, att då endast 4 jägmästare kvarstodo på gammal stat och af de 11 revir, som skolat indragas, endast 3 revir återstodo.

Fridlysning af vildt m. m. Kongl. Maj:t har den 25 Mars 1891 utfärdat kungörelse i fråga om fridlysningstid för elg och rådjur inom vissa delar af riket.
Den 6 November 1891 har utfärdats kungörelse angående förändrad lydelse af § 16 i jagtstadgan den 21 Oktober 1864.

Ändring i förordningen om beskattning af hvitbetssocker-tillverkningen. I enlighet med Riksdagens derom gjorda framställning har Kongl. Maj:t den 22 Maj 1891 utfärdat kungörelse om ändring i § 1 af förordningen om beskattning af hvitbetssockertillverkningen i riket den 16 Juni 1882.

Kongl. Maj:t har den 6 Augusti 1891 tillsatt en komité med uppdrag dels att, efter skedd utredning, afgifva yttrande i fråga om det skattebelopp, som, vid behof af ökade statsinkomster, lämpligen kan uttagas genom beskattning af maltdrycker, samt inkomma med förslag i fråga om sättet för anordnande af sådan beskattning; dels ock att taga under ompröfning, huruvida anledning kan förefinnas till förändring vare sig af beloppet utaf hvitbetssockertillverkningsafgiften eller af det nuvarande systemet för beskattning af nämnda tillverkning.

Komité för afgifvande af förslag dels i fråga om anordnande af beskattning å maltdrycker, dels beträffande ändring i gällande bestämmelser rörande beskattning af hvitbetssockertillverknigen.

Sedan frågan om maltdrycksbeskattningen blifvit inom komitén slutbehandlad, har komitén den 11 December 1891 till Kongl. Maj:t öfverlemnadt förslag dels till förordning angående beskattning af maltdrycker och dels till ordningsstadga för bryggerierna i riket äfvensom betänkande, innehållande motiv till berörda förslag.

Ny förordning angående villkoren för försäljning af bränvin har den 31 sistlidne December blifvit utfärdad.

Ny förordning angående villkoren för försäljning af bränvin.

Kongl. Maj:t har den 11 December 1891 utfärdadt kungörelse angående ändring af § 11 i instruktionen för justerare af mått och vikt den 31 Oktober 1884.

Ändring i instruktionen för justerare af mått och vikt.

Allmänna hypoteksbankens obligationsskuld uppgick vid 1890 års slut till 322,545,600 kronor, hvaraf emot inhemska obligationer 128,882,000 kronor, emot tyska 159,676,000 kronor och emot franska 33,987,600 kronor; och utgjorde räntan, hvarmed obligationerna voro förskrifna, 5 procent å 16,754,100 kronor, 4 1/2 procent å 123,559,700 kronor, 4 procent å 124,845,733 kronor 33 öre samt 3 1/2 procent å 57,386,066 kronor 67 öre.

Allmänna hypoteksbanken.

Under år 1891 har af 1878 års tyska 4 procents lån försålts obligationer till nominelt belopp af 2,283,000 riksmark, hvaremot af 1879 års franska 4 procents lån återköpts obligationer till nominelt belopp af 2,811,500 francs. Något nytt obligationslån har icke under år 1891 af hypoteksbanken upplagts. Under året hafva följande amorteringar å bankens obligationslån verkstälts, nemligen å inhemska 5 procents lånet 229,000 kronor, å inhemska 4 1/2 procents lånen 244,000 kronor, å inhemska 3 1/2 procents lånet 48,100 kronor, å tyska 4 1/2 procents lånet 68,266 kronor 67 öre, å tyska 4 procents lånet 256,000 kronor, å tyska 3 1/2 procents lånet 110,400 kronor samt å franska 4 procents lånet 230,400 kronor.

Enligt den öfversigt af hypoteksöreningarnes ställning vid 1890 års slut, hvilken i Finansdepartementet upprättats efter uppgifter från allmänna hypoteksbanken och de särskilda hypoteksöreningarne, utgjorde summan af den

Hypoteksöreningarnes ställning.

amorteringslåneskuld, hvori hypoteksföreningarne, efter afdrag af de å lånen verkställda amorteringar, då häftade, 292,330,687 kronor 38 öre eller 4,331,540 kronor 10 öre mindre än vid utgången af år 1889.

Af berörda summa tillhörde 11,823,868 kronor 9 öre lån, upptagna direkt af hypoteksföreningarne sjelfva, samt 280,506,819 kronor 29 öre lån, som erhållits genom allmänna hypoteksbanken.

Allmänna hypotekskassans för Sveriges städer obligationsskuld utgjorde vid 1891 års utgång 25,625,133 kronor 33 öre. Under året har från hypotekskassan icke någon obligationsförsäljning egt rum.

Hypotekskassans fordran hos delegande stadshypoteksföreningar och stadskommuner uppgick vid 1890 års slut, efter verkställd amortering, till sammanlagdt 13,880,288 kronor 10 öre.

Riksbankens metalliska kassa utgjorde, beräknad i enlighet med bankoreglementets bestämmelser, vid slutet af November 1891 i rundt tal 19,263,300 kronor emot 18,687,300 kronor vid samma tid år 1890. Tillgången bestod i myntadt och omyntadt guld för 17,023,200 kronor samt silfvermynt enligt 1873 års myntkonvention 2,240,100 kronor.

Tillgången i vexlar, betalbara å utrikes ort, var den 30 November 1891 15,327,800 kronor emot 18,867,500 kronor samma dag år 1890.

De enskilda bankerna egde vid utgången af November månad år 1891 uti myntadt och omyntadt guld vid hufvudkontoren ett belopp af 7,295,100 kronor emot 7,417,800 kronor vid samma tid år 1890.

Det belopp i guld, som vid slutet af November 1891 fans hos aktiebankerna, utgjorde 289,700 kronor emot 297,000 kronor den 30 November 1890.

Beloppet af utelöpande banksedlar var vid slutet af November 1891, i runda tal, för Riksbanken 41,490,500 kronor och för de enskilda bankerna 61,631,800 kronor eller sammanlagdt 103,124,300 kronor. Vid samma tid år 1890 var utelöpande sedelbeloppet 106,235,400 kronor, och har alltså en minskning med 3,113,100 kronor egt rum, i det att Riksbankens sedelutgifning minskats med 4,677,200 kronor, men de enskilda bankernas ökats med 1,564,100 kronor.

Uti Riksbanken och de enskilda bankinrättningarne, rörande hvilka öfversigter genom Finansdepartementet offentliggöras, voro den 30 November 1891 innestående:

på sparkasseräkning 10,210,000 kronor emot 10,079,000 kronor samma dag år 1890,

på upp- och afskrifnings- samt folioräkning 75,527,300 kronor emot 72,567,400 kronor samma dag år 1890, och

på depositionsräkning 307,586,500 kronor emot 293,636,900 kronor samma dag år 1890.

Beloppet diskonterade inrikes vaxlar, som den 30 November 1890 utgjorde 193,703,000 kronor, var vid samma tid år 1891 203,169,300 kronor och hade alltså ökats med 9,466,300 kronor.

Vid slutet af November 1891 utestod såsom lån ett belopp af 255,593,400 kronor emot 244,310,300 kronor vid samma tid år 1890, hvilket således innebär en ökning af 11,283,100 kronor.

Det å kassakreditiv utestående beloppet hade från slutet af November 1890 till samma tid 1891 ökats från 72,592,400 kronor till 76,257,500 kronor eller med 3,665,100 kronor.

Härjemte var den 30 November 1891 på indrifning beroende ett belopp af 2,986,700 kronor emot 2,585,800 kronor samma dag år 1890.

Totalsumman af bankernas till allmänna rörelsen lemnade försträckningar utgjorde alltså vid slutet af November år 1891 538,006,900 kronor emot 513,191,500 kronor vid samma tid år 1890 och hade således ökats med 24,815,400 kronor.

Inlåningen på sparkasse-, upp- och afskrifnings-, folio- samt depositionsräkning hade samtidigt ökats med 17,040,500 kronor, hvaremot beloppet utelöpande sedlar minskats med 3,113,100 kronor.

För samtliga enskilda sedelutgifvande banker har Kongl. Maj:t den 27 November 1891 beviljat förlängd oktroj att gälla under tio år från och med den 1 Januari 1894. Förlängda bankoktrojer.

För utarbetande af förändrad lagstiftning för sparbanker äfvensom andra låneinrättningar, hvilka utan af Kongl. Maj:t fastställt reglemente drifva sparbanks- eller sparkasserörelse, har Kongl. Maj:t den 15 Maj 1891 tillsatt en komité, som den 27 sistlidne Oktober afgifvit betänkande jemte lagförslag. Förslag till ändrad lagstiftning angående sparbanker n. n.

Kongl. Maj:t har beviljat aktiebolaget sågverksegarnes garantiförening förlängd oktroj till April månad år 1902. Förlängd oktroj för aktiebolaget sågverksegarnes garantiförening.

Ritningar till ny teaterbyggnad å nuvarande operahusets tomt hafva den 29 Maj 1891 blifvit af Kongl. Maj:t fastställda; och har chefen för Finansdepartementet i öfverensstämmelse med Kongl. Maj:ts beslut å kronans vägnar med teaterbyggnadskonsortiet afslutat kontrakt om uppförandet af den nya teaterbyggnaden, hvilken skall af teaterbyggnadskonsortiet till statsverket öfverlemnas färdig sist före den 1 Juli 1896 eller eventuelt sist före den 1 Juli 1897. Uppförande af ny teaterbyggnad och operaverksamhetens uppehållande under byggnadstiden.

Sedan fastigheten N:o 41 i kvarteret Blasieholmen, hvare den s. k. Svenska teatern senast varit inrymd, blifvit för kronans räkning förhyrd för bedrivande

derstädes af Kongl. operans verksamhet under byggnadstiden, har, på grund af Kongl. Maj:ts beslut, med Hofkapellmästaren Conrad Nordqvist uppgjorts kontrakt, hvarigenom åt honom upplåtits att under ifrågavarande tid såsom Kongl. operans direktör, utan några som helst särskilda utgifter eller kostnader för statsverket utöfver det ordinarie statsbidraget, leda och handhafva Kongl. operans verksamhet.

Förnyadt uppdrag för komitén för utredande af Civilstatens pensionsinrättnings ställning och behof, m. m.

Sedan komitén för utredande af Civilstatens pensionsinrättnings ställning och behof anmält, att af beräkningar, som komitén låtit verkställa, framginge, att pensionsinrättningen, i stället att, såsom ansetts sannolikt, ega öfverskott, från och med år 1887 behöft en ytterligare stadigvarande årsinkomst af 252,864 kronor och således vid 1886 års slut lidit af en kapitalbrist, uppgående efter 3 1/2 procents räntefot till öfver sju millioner kronor, har Kongl. Maj:t uppdragit åt komitén att

dels beträffande Civilstatens pensionsinrättning undersöka, huruvida pensionsinrättningen bör bibehållas vid sin nuvarande omfattning och organisation eller om en mera genomgripande förändring eller inskränkning af dess verksamhetsområde må anses af omständigheterna påkallad, och i sammanhang härmed i öfrigt föreslå åtgärder till tryggande af pensionsinrättningens ekonomiska ställning,

dels ock utreda i hvad mån och på hvad sätt, genom omorganisation och förening af flere eller färre nu befintliga pensionsinrättningar och indragningstater eller annorledes genom förändring af nu gällande bestämmelser och villkor för pensionering af statens civile embets- och tjenstemän och af deras efterlemnade enkor och barn, ej mindre förenkling i förvaltningen jemte stadigvarande kontroll och garanti rörande härför erforderliga penningemedel än ock lindring i statsverkets utgifter för sagda pensionering må kunna åstadkommas.

Frihet från utmätning för pensioner.

Kungörelser hafva af Kongl. Maj:t blifvit utfärdade angående frihet från utmätning för pensioner från civile embets- och tjenstemäns i Norrköping enke- och pupillkassa, Stora Kopparbergs bergslags aktiebolags pensionsinrättning, Köpmansgillet i Visby pensionsinrättning, Gefle—Dala jernvägsaktiebolags pensionsinrättning och enke- och pupillkassa, samt Karlskrona—Vexjö jernvägsaktiebolags pensionsanstalt och denna anstalts enke- och pupillkassa-afdelning äfvensom för pension, som utgår enligt pensionsreglementet för polispersonalen i Norrköping.

På föredragning af chefen för Ecklesiastikdepartementet har Kongl. Maj:t utfärdat: Författningar
i hvarjehanda
ämnena.

den 25 Mars 1891 kungörelse angående ändring af § 3 af ordning för fältskärsyrkets utöfning den 18 Januari 1861; *den 17 April* stadga angående filosofie kandidat- och licentiatexamen; *samma dag* kungörelse angående ändring i gällande bestämmelser rörande teologisk filosofisk examen; *samma dag* kungörelse angående ändring i vissa paragrafer af universitetsstatuterna; *den 22 Maj* förordning angående ändring i och tillägg till förordningen om kyrkostämman samt kyrkoråd och skolråd i Stockholm den 20 November 1863; *den 5 Juni* kungörelse angående understöd åt högre skolor för qvinlig ungdom; *samma dag* kungörelse angående understöd åt lägre tekniska yrkesskolor; *den 12 Juni* kungörelse angående rätt för qvinna att vinna anställning å apotek; *den 26 Juni* kungörelse angående understöd för år 1892 åt äldre, behöfvande folkskolelärare; *den 5 Oktober* kungörelse om ändrad lydelse af § 1 i kungörelsen angående aflöning åt lärare och lärarinnor vid folkskolor och småskolor den 20 Januari 1882; *samma dag* kungörelse om ändrad lydelse af §§ 1 och 2 i kungörelsen angående lönetillskott af allmänna medel för lärare och lärarinnor vid folkskolor och småskolor den 5 Juni 1885; *den 9 Oktober* kungörelse angående delgifning genom offentlig myndighets försorg af vissa utslag i fattigvårdsmål; *den 6 November* kungörelse angående delaktighet i lärarnes vid elementarläroverken enke- och pupillkassa för öfverlärare och lärare vid Gymnastiska centralinstitutet; *den 11 December* kungörelse angående villkor för behörighet till förste provinsialläkarebefattningar; samt *samma dag* kungörelse angående förändrad lydelse af § 4 i stadgan för de medicinska examina och den i sammanhang med dem föreskrifna kliniska undervisning den 13 November 1874.

Öfver komiterades den 13 Januari 1891 afgifna förslag till ny stadga för de allmänna läroverken hafva afgifvits underdåniga utlåtanden af samtliga domkapitlen, direktionerna öfver Stockholms stads undervisningsverk och nya elementarskolan, direktionen öfver Gymnastiska centralinstitutet, styrelsen för tekniska skolan i Stockholm, Musikaliska akademien, Statskontoret samt Medicinalstyrelsen; och hafva nämnda utlåtanden till trycket befordrats. Förslag till ny
stadga för de
allmänna läro-
verken.

Den 10 April 1891 har Kongl. Maj:t fastställt stadgar för Fjellstedtska skolan i Upsala. Fjellstedtska
skolan.

Vid rikets allmänna läroverk utgjorde antalet lärjungar vid början af 1891 års hösttermin 14,365. Allmänna
läroverken.

Lärjungeantalet vid de pedagogier, som meddela undervisning utöfver folkskolans ståndpunkt, utgjorde höstterminen 1891 270.

Under år 1891 hafva 662 lärjungar, deraf 16 qvinnor, aflagt godkänd mogenhetsexamen vid allmänna läroverk och privata läroanstalter med dimissionsrätt.

Den 5 Juni 1891 har Kongl. Maj:t låtit utfärda cirkulär angående fördelning af det utaf Riksdagen beviljade anslag för beredande åt lärare och lärarinnor vid de allmänna läroverken, högre lärarinneseminariet samt en- och tvåklassiga pedagogier af tillfällig löneförbättring under år 1892.

Profårskurser för praktisk utbildning af blifvande lärare hafva under år 1891 varit anordnade vid högre latinläroverket å Norrmalm, högre allmänna läroverket å Södermalm och högre realläroverket i Stockholm samt högre allmänna läroverken i Upsala och Lund. För att genomgå dylik kurs hafva under året 50 lärarekandidater blifvit af chefen för Ecklesiastikdepartementet till nämnda läroverk hänvisade.

Af det anslag å 6,000 kronor, som finnes uppfördt å de allmänna läroverkens stat till resestipendier för lärare i främmande lefvande språk vid de allmänna läroverken, har Kongl. Maj:t tilldelat 8 sådane lärare understöd för resor i utlandet samt af det utaf Riksdagen beviljade anslag å 4,000 kronor till reseunderstöd åt lärare vid de allmänna läroverken, särskildt vid de läroverk, der profårskurs är anordnad, utdelat 6 resestipendier.

Kongl. Maj:t har den 22 Maj 1891 förordnat, att tvåklassiga pedagogierna i Kungsbacka och Borgholm samt enklassiga pedagogierna i Öregrund, Mariefred, Säter och Laholm skola från och med den 1 Juli nämnda år indragas.

Rätt att anställa mogenhetsexamen
m. m.

Kongl. Maj:t har medgifvit, dels den 28 Augusti 1891 att lektor M. Höjer i egenskap af föreståndare för Wallinska flickskolan, dels ock den 20 November 1891 att föreståndaren för Fjellstedtska skolan i Upsala Johannes Kerfstedt må under viss tid och med iakttagande af särskilda vilkor anställa afgångsexamen till universiteten vid respektive skolor.

Derjemte har Kongl. Maj:t den 18 December 1891 medgifvit, att Motala enskilda läroverk må på vissa vilkor intill den 1 Juli 1893 åtnjuta den läroverket genom resolution den 6 Maj 1886 beviljade dimissionsrätt till nedre sjetten klassen vid allmänt läroverk.

Inspektion.

Enligt meddeladt uppdrag har byråchefen för den inom Ecklesiastikdepartementet inrättade afdelning för ärenden rörande den högre undervisningen under år 1891 inspekterat högre allmänna läroverken i Vestervik, Halmstad och Strengnäs, lägre allmänna läroverken i Vadstena, Sölvesborg, Askersund och Marstrand, pedagogierna i Simrishamn, Mariefred, Hjo och Grenna äfvensom bland enskilda läroverk med dimissionsrätt Fjellstedtska skolan i Upsala och f. d. Beskowska skolan i Stockholm.

Vid tekniska högskolan utgjorde vid början af läsåret 1890—1891 lärjunge-
antalet 255, deraf ordinarie elever i 1:sta årskursen 77, i 2:dra 80, i 3:dje 49, i 4:de 12, specialelever 2 samt extra elever 35. Tekniska un-
dervisningen.

Under läsåret 1890—1891 utgjorde elevernas antal vid tekniska skolan i Stockholm: inom tekniska afton- och söndagsskolan 896, inom tekniska skolan för qvinliga lärjungar 322, inom den högre konstindustriella skolan 65 och inom byggnadsyrkesskolan 34. Vid de tekniska elementarskolorna i Norrköping, Malmö, Örebro och Borås uppgick elevernas antal samma år till 247. Vid tekniska söndags- och aftonskolan i Eskilstuna begagnades undervisningen af 149 lärjungar samt vid fackskolan i samma stad för den finare smidesindustrien af 30 lärjungar.

Kongl. Maj:t har den 10 Juli 1891 fastställt förnyad nådig stadga för tekniska skolan i Stockholm.

Kongl. Maj:t har den 20 Februari 1891 af de för ändamålet anslagna medel tilldelat understöd åt lägre tekniska yrkesskolor i följande städer, nemligen: Södertelje, Upsala, Nyköping, Norrköping, Jönköping, Kalmar, Visby, Karlskrona, Kristianstad, Malmö, Lund, Helsingborg, Landskrona, Uddevalla, Venersborg, Borås, Lidköping, Karlstad, Örebro, Vesterås, Köping, Gefle, Hudiksvall, Söderhamn, Hernösand och Sundsvall äfvensom åt Kopparbergs tekniska aftonskola.

Den 13 November 1891 har Kongl. Maj:t meddelat bestämmelser rörande en valfri fjerde årskurs vid högre lärarinneseminariet. Högre lära-
rinnesemina-
rium.

Kongl. Maj:t har medgifvit, att tiden för Änsta och Långbro församlingars afskiljande från Örebro pastorat må utsträckas till den 1 Maj 1892. Religions-
vården.

Kongl. Maj:t har den 20 Mars 1891 förordnat, att, sedan nuvarande kyrkoherden och komministern i Nordingrå pastorat afgått från sina befattningar, Ullångers församling skall skiljas från pastoratet och utgöra ett särskildt regalt gäll med egen kyrkoherde samt att i följd häraf komministerstjensten i Ullångers församling skall indragas.

Den 1 Maj 1891 har Kongl. Maj:t förordnat, att, sedan kyrkoherden och komministern i Grytnäs pastorat afgått från sina befattningar, Avesta församling skall skiljas från pastoratet och utgöra särskildt konsistorielt gäll med egen kyrkoherde och komministerstjensten i Avesta indragas.

Kongl. Maj:t har den 25 September 1891 förordnat, att Tåsjö församling skall, sedan nuvarande kyrkoherden i Bodum samt komministern i Tåsjö afgått från sina befattningar, utgöra ett särskildt konsistorielt gäll och i följd deraf komministerstjensten derstädes indragas.

Den 11 December 1891 har Kongl. Maj:t förordnat, dels att en komministrator skall inrättas i Sköns församling, dels ock att vid inträffande ledighet vid komministerstjensten i Timrå och Alnö församlingar den af nämnda för-

samlingar, der ledigheten uppstått, skall skiljas från Sköns pastorat och utgöra särskildt regalt gäll med egen kyrkoherde och i följd deraf komministerstjerner i församlingarna efter nu angifven tid indragas.

Lönereglering. Kongl. Maj:t har den 19 Juni 1891 fastställt lönereglering för kyrkoherden i Hassela församlings pastorat.

Domkapitlet. Kongl. Maj:t har den 26 Juni 1891 bestämt, att konsistorienotariatetjenst, som redan är eller framdeles varder ledig, icke skall i dittills vanlig ordning tillsättas utan tills vidare uppehållas genom vikarie på förordnande, som af vederbörande domkapitel eller konsistorium meddelas.

Främmande trosbekännare. Uppå ansökningar har Kongl. Maj:t dels den 23 Januari 1891 meddelat tillstånd, att i Norbergs socken af Vestmanlands län finge bildas en metodistepiskopalförsamling, dels ock den 2 Oktober 1891 medgifvit bildandet af dylik församling i Valbo socken af Gefleborgs län.

Den 9 Oktober 1891 har Kongl. Maj:t, på derom gjord framställning, förklarar resolutionen den 4 Januari 1868, hvarigenom Kongl. Maj:t medgifvit bildandet af religionssamfundet Våmhus baptistförsamling, hafva upphört att gälla.

Nya kyrkor m. m. Under år 1891 har Kongl. Maj:t fastställt ritningar till 5 nya kyrkor, till ändring och reparation af 16 samt till altare, orgelfasad, predikstol, läktare m. m. i 28 kyrkor.

Öppna bref om tillstånd att genom kollekt och stambok öfver hela riket insamla bidrag till kyrkobyggnad hafva utfärdats för Holmö kapellförsamling, Lundby, Vists, Fagerhults, Sura och Åre församlingar äfvensom för Qville församling för kyrkobyggnad i Fjellbacka, hvarjemte Kongl. Maj:t medgifvit, att kollekter må upptagas i alla rikets kyrkor dels för anordnande af en kyrka i Hamburg, der gudstjenst på något af de tre skandinaviska språken kunde firas till uppbyggelse för sjömän från Sverige, Norge och Danmark samt för i nämnda stad bosatta skandinaver, dels ock under hvartera af åren 1892, 1893 och 1894 för befrämjande af svenska kyrkans missionsstyrelsens verksamhet bland svenske sjömän i utländska hamnar.

Folkskolelärarseminarierna. Genom nådigt cirkulär den 5 Juni 1891 har Kongl. Maj:t, i enlighet med Riksdagens på nådig framställning fattade beslut, förordnat om löneförbättring för år 1892 åt lärare och lärarinnor vid folkskolelärare- och folkskolelärarinneseminierna.

Elevernas antal utgjorde höstterminen 1891 vid rikets sju folkskolelärarseminarier 470 och fem folkskolelärarinneseminarier 361 eller tillsammans 831.

Afgångsexamen undergingo sistlidna års vårtermin 133 manliga och 85 qvinliga eller tillsammans 218 elever.

Småskolelärarinne-examen aflades samma termin vid folkskolelärarinne-seminarierna af 76 elever, som genomgått första och andra årens lärokurser.

Vid seminariet i Mattisudden i Jockmocks församling för lappska småskolelärares och lärarinnors bildande voro höstterminen 1891 intagna 11 elever, 7 manliga och 4 qvinliga. Vid seminariet i Haparanda för finska småskolelärares och lärarinnors bildande voro samma termin intagna 32 elever, 7 manliga och 25 qvinliga.

Vid 10 af landsting underhållna småskolelärare- och lärarinneseminarier hafva under år 1891 tillsammans 213 elever undergått den genom nådiga kungörelsen den 5 Juni 1885 föreskrifna afgangspröfning.

Enahanda pröfning har med särskildt nådigt tillstånd blifvit anställd vid 5 af enskilde inrättade småskolelärareseminarier med tillsammans 168 elever.

Undervisning i slöjd har meddelats vid folkskolelärareseminiarierna i Lund, Karlstad och Hernösand samt vid folkskolelärarinneseminiarierna i Stockholm, Skara och Kalmar. Härjemte har slöjdundervisning meddelats vid småskolelärare- och lärarinneseminiarierna i Jockmocks församling och i Haparanda. Till undervisning i slöjd vid Linköpings folkskolelärareseminarium har anslag blifvit beviljadt, och skall undervisningen i detta ämne derstädes begynna med läsåret 1892—1893.

Till stipendier åt elever vid folkskolelärare- och folkskolelärarinneseminiarierna hafva för vårterminen 1891 anvisats tillsammans 36,490 kronor, hvarjemte stipendiemedel till sammanräknadt belopp af 7,700 kronor beviljats åt seminarieelever, som tala finska eller lappska språken. För höstterminen samma år hafva 36,654 kronor anslagits i stipendier åt elever vid folkskolelärare- och folkskolelärarinneseminiarierna samt 5,200 kronor åt seminarieelever, som tala finska eller lappska språken.

Till samtliga statens seminarier har den genom Ecklesiastikdepartementets försorg anskaffade undervisningsmateriel blifvit kostnadsfritt utdelad.

Efter erhållet uppdrag har rektorn vid folkskolelärarinneseminiariet i Stockholm C. V. Kastman under sistlidna år verkställt inspektion af seminarierna i Lund, Kalmar och Vexjö.

Enligt de, jemlikt föreskriften i folkskolestadgan den 20 Januari 1882 § 68 Folkskolorna. och nådiga cirkuläret den 24 November samma år, af domkapitlen och öfverstyrelsen för Stockholms stads folkskolor insända uppgifter angående folkundervisningen, funnos år 1890 i rikets 2,376 skoldistrikt 11 högre folkskolor samt

3,713 fasta och	784 flyttande, eller tillsammans	4,497 folkskolor,
717 » »	555 » » »	1,272 mindre folkskolor,
3,042 » »	1,749 » » »	4,791 småskolor,

Summa 7,472 fasta och 3,088 flyttande, eller tillsammans 10,560 skolor, eller med inräknande af de högre folkskolorna 10,571.

I de högre folkskolorna undervisade 12 lärare samt i			
folkskolorna.....	4,415 lärare och 1,606 lärarinnor, tillsammans		6,021,
mindre folkskolorna.....	253 » » 1,020 » »		1,273,
småskolorna	380 » » 5,058 » »		5,438,

Summa 5,048 lärare och 7,684 lärarinnor, tillsammans 12,732, eller med inräknande af de högre folkskolornas lärare 12,744 förutom 336 lärare, hvaraf 8 vid de högre folkskolorna, och 417 lärarinnor, eller tillsammans 753, som undervisat endast i öfningsämnen eller handaslöjder.

Antalet barn af 7—14 års ålder utgjorde 769,675, hvaraf 391,115 gossar och 378,560 flickor. Bland dessa hade

under året undervisats	717,163,
» » ej åtnjutit undervisning.....	43,364,
hvarjemte uppgifter saknas om.....	9,148,
	<u>Summa 769,675.</u>

Bland de under året undervisade barn af 7—14 års ålder undervisades i	
sina egna distrikts fasta folkskolor.....	323,569,
» » » flyttande folkskolor.....	67,059,
» » » fasta mindre folkskolor	28,231,
» » » flyttande mindre folkskolor.....	28,988,
» » » fasta småskolor.....	111,729,
» » » flyttande småskolor.....	78,577,
folkskolor, mindre folkskolor och småskolor utom sina egna	
distrikt	<u>15,121,</u> 653,274,
högre folkskolor.....	183,
allmänna läroverk och specialskolor	13,150,
enskilda skolor.....	16,537,
hemmen	34,019,
	<u>Summa 717,163.</u>

Bland de barn af 7—14 års ålder, hvilka under året ej åtnjutit undervisning, uteblefvo	
efter inhemtande af folkskolans minimikurs.....	7,013,
» godkänd afgangspröfning.....	19,849,
till följd af sjukdom eller naturfel.....	3,629,
af annan anledning.....	<u>12,873,</u>
	<u>Summa 43,364.</u>

Med inräknande af dem, som voro öfver eller under den ofvan angifna skolåldern af 7—14 år, undervisades i högre folkskolor 271 samt i folkskolor, mindre folkskolor och småskolor 690,357.

Utgifterna för högre folkskolor, folkskolor, mindre folkskolor och småskolor utgjorde under år 1890 enligt ofvannämnda uppgifter:

till lärares och lärarinnors aflöning.....	8,870,960,41,
» skollokaler och inventarier.....	2,171,831,52,
» undervisningsmateriel.....	229,245,57,
» öfriga behof.....	1,712,897,53,

Summa 12,984,935,03.

Lönetillskott af allmänna medel hafva under år 1890 för aflöning af lärare och lärarinnor vid folkskolor och småskolor utgått med tillsammans 3,823,287 kronor 43 öre. Lönetillskott.

Understöd har för år 1890 utgått till lärares aflöning vid 812 fortsättnings- skolor med tillsammans 50,437 kronor 50 öre. Fortsättnings- skolor.

Understöd har för år 1890 utgått till 1,392 skolor, i hvilka meddelats undervisning i slöjd för gossar med tillsammans 104,414 kronor 52 öre. Undervisning i slöjd.

Understöd till 11 högre folkskolor har för år 1890 utgått med tillsammans 30,000 kronor. Högre folk- skolor.

På derom af vederbörande styrelser gjorda ansökningar har Kongl. Maj:t för år 1891 beviljat understöd åt 25 folkhögskolor med tillsammans 59,250 kronor. Enligt styrelsernas berättelser hafva under nämnda år i dessa skolor undervisats 631 manliga och 290 qvinliga elever eller tillsammans 921 lärjungar. Folkhög- skolor.

Till understöd åt mindre bemedlade lärjungar vid folkhögskolor har Kongl. Maj:t för år 1891 anvisat 14,795 kronor.

Kongl. Maj:t har genom nådigt cirkulär den 5 Juni 1891, i öfverensstämmelse med Riksdagens beslut, förordnat om understöd för år 1892 åt så väl manliga som qvinliga mindre bemedlade lärjungar vid folkhögskolor.

Till främjande af folkundervisningen bland de i rikets nordligaste trakter bosatta finnar hafva för år 1891 beviljats understöd för höjande af folkskolelärares löner till och öfver minimum samt till höjande af lärares löner vid mindre folkskolor. Folkundervis- ningen bland de i rikets nordligaste trakter bosatta finnar.

Att till nedsatt pris hållas folkskolorna till handa hafva följande nya läromedel blifvit anskaffade: väggharta öfver Sverige, Norge och Danmark, väggtaflor öfver utländska kulturväxter, åtskilliga fysiska apparater m. m. Undervis- ningsmateriel.

Åt finska skolor hafva undervisningsmateriel och läroböcker dels kostnadsfritt utlemnats, dels mot nedsatt pris hållits till handa.

- Understöd åt äldre folkskolelärare. Kongl. Maj:t har för år 1891 af dertill anvisade medel beviljat understöd åt 48 äldre behöfvande folkskolelärare med tillsammans 10,000 kronor.
- Läroanstalter för döfstumma och blinda. Vid allmänna institutet för döfstumma å Manilla voro under sistlidna läsår intagna 88 manliga och 53 qvinliga eller tillsammans 141 elever. Af dessa voro 85 frielever, 17 betalande hel och 16 nedsatt afgift; hvarjemte för 23 afgift erlagts af vederbörande skoldistrikt.
- Vid institutets seminarium för döfstumlärares bildande voro under samma läsår intagna 3 manliga och 5 qvinliga elever eller tillsammans 8 elever, af hvilka 2 vid årets slut undergingo afgangsexamen.
- Vid institutet för blinda å Tomtebodå i Solna församling voro under sistlidna läsår intagna 74 lärjungar, deraf 34 gossar och 40 flickor; 38 lärjungar voro betalande, 12 intogos af institutets direktion som frielever och 24 voro frielever för de särskilda stiften och Stockholms stad.
- Vid institutets tryckeri har under sistlidna år tryckning af blindskrifter fortgått dels för institutets behof, dels för att tillhandahållas behöfvande blinda m. fl.
- Vid blindskolan i Vexiö voro under sistlidna läsår intagna 31 barn, 13 gossar och 18 flickor. Vid handverksskolan i Kristinehamn undervisades höstterminen 1890 30 och vårterminen 1891 28 elever.
- Vid läroanstalterna för öfveråriga döfstumma voro under sistlidna läsår intagna tillsammans 129 elever, nemligen vid läroanstalten i Vadstena 45, i Skara 44 och i Bollnäs 40.
- Vid skolhemmet i Skara hafva 9 blinda döfstumma barn under 1891 fått undervisning och vård.
- Vetenskapliga resor m. m. Kongl. Maj:t har af det till understöd åt vittre författare beviljade anslag tilldelat särskilda belopp åt dels äldre vitterhetsidkare, dels yngre personer, som genom sina arbeten ådagalagt framstående anlag för vitterhet.
- Antiqvariska forskningsresor. Antiqvariska forskningsresor hafva under 1891 genom Vitterhets-, Historie- och Antiqvitetsakademiens försorg blifvit företagna i åtskilliga delar af riket.
- Föreläsning-kurser för arbetsklassen. Sedan Riksdagen stält till Kongl. Maj:ts förfogande ett extra anslag för år 1892 af 20,000 kronor att användas till understöd åt sådana anstalter eller föreningar, som anordna föreläsningkurser för arbetsklassen, har Kongl. Maj:t af nämnda anslag tilldelat åtskilliga sådana anstalter understöd.
- Fattigvården. På grund af förordningen den 15 Februari 1855 angående ersättning för understöd, som af fattigvårdssamhällen i ett af de förenade rikena Sverige och Norge lemnas behöfvande personer från det andra riket, har under år 1891 liqvid för år 1889 emellan de båda statskassorna blifvit uppgjord.

Af anslaget till sådan fattigvård, som bör bekostas af staten, hafva den 31 Januari 1891 särskilda belopp blifvit ställda till disposition af Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Jemtlands, Vesterbottens och Norrbottens län att användas till understöd åt fattiga bland lappallmogen.

Kongl. Maj:t har den 27 November 1891 af anslaget till uppfostringsanstalter för sinnesslöa barn tilldelat 15 sådana anstalter understöd med tillhopa 34,100 kronor; och hafva samtliga dessa anstalter blifvit under år 1891 inspekterade. Uppfostringsanstalter för sinnesslöa barn.

Kongl. Maj:t har meddelat bestämmelser i fråga om tillämpning af helsovårdsstadgans föreskrifter rörande stad: å Arvika köping, å vissa områden af Helsingborgs landsförsamling, för den till fiskeläget Klädesholmen hörande Koholmen och för Borlänge jernvägsstation. Helsovården.

Kongl. Maj:t har den 11 September 1891 meddelat beslut om tillsättande af en kommission för utarbetande af förslag till en asyl för sinnessjuka från mellersta Sverige. Hospitalsväsendet.

Följande byggnadsarbeten hafva under år 1891 vid hospitalen utförts:

Vid Lunds hospital och asyl: paviljongerna för osnygga och oroliga patienter inom hospitalet blefvo redan under årets första hälft färdiga att tagas i bruk, sedan desamma blifvit försedda med nya varmapparater och varmvattensledningar samt undergått nödig reparation.

Asylens alla byggnader afsynades i början af året, så att asylen kunde öppnas i April månad, och hafva mottagningarna nu framskridit så långt, att 439 sjuka der voro intagna den 15 December 1891.

Vid Vadstena hospital hafva de der beslutade nybyggnaderna framskridit så långt, att så väl den nya ekonomibyggnaden som det nya cellhuset vid årets slut voro förda under tak.

Vid Piteå hospital hafva samtliga grunderna till hela byggnadskomplexen blifvit lagda, samt ekonomiafdelningen äfvensom afdelningarna E D C och E D C förda under tak, och pågå inredningarna i desamma. Största delen af planeringsarbetena och i sammanhang dermed erforderliga dräneringsarbeten hafva under årets lopp utförts.

Kongl. Maj:t har medgifvit rättighet till tjänstårsberäkning lika med den civile läkare i statens tjänst åtnjuta: för en extra provinsialläkare i Vernamo distrikt, för en extra provinsialläkare i Svedala utvidgade distrikt, för en extra provinsialläkare i Öfver-Torneå och Hietaniemi kommuner, för en extra provinsialläkare i Arvidsjaurs och Arjeplogs kommuner, för en extra provinsialläkare i Jockmocks kommun med Qvickjocks kapell, för en extra provinsialläkare i Gellivare kommun, för en extra provinsialläkare i Norsjö och Malå Medicinalväsendet.

kommuner, för en extra provinsialläkare i Malungs kommun, för en extra provinsialläkare i Rättviks, Boda och Ore kommuner, för en extra provinsialläkare i Dalarö, Ornö, Nämdö och Österhaninge kommuner samt för en extra provinsialläkare i Nyeds, Elfbäcka m. fl. kommuner.

Kongl. Maj:t har förordnat, att 2 nya, personligt privilegierade apotek skola inrättas, nemligen ett i Gudmundrå socken vid Kramfors och ett i Tors-hälla, samt att filialapoteket i Sunne och medikamentsförrådet i Uddeholm skola förändras till sjelfständiga apotek.

Vid 1891 års början uppgick barnmorskornas antal i hela riket till 2,478.

Under loppet af år 1891 hafva 111 elever blifvit vid rikets 3 läroanstalter för barnmorskor examinerade i den allmänna förlossningskonsten och förklarats berättigade att utöfva barnmorskeyrket. Af dessa hafva utgått från Stockholms läroanstalt 59, från Göteborgs 35 och från Lunds 17. Af examinerade barnmorskor hafva i Stockholm 61 och i Göteborg 22 eller tillsammans 83, hvilka efter erhållen undervisning ådagalagt goda insigter och färdighet jemväl i den instrumentala förlossningskonsten, förklarats berättigade att under vissa vilkor utöfva äfven denna del af förlossningskonsten.

Enligt en af Medicinalstyrelsen år 1891 till Kongl. Maj:t afgifven berättelse angående skyddskoppymningen i riket utgjorde antalet af dem, som under år 1890 med framgång vaccinerats, 107,058.

För nitisk utöfning af skyddskoppymningen hafva, enligt Kongl. Maj:ts beslut den 31 December 1891, 126 vaccinatorer erhållit belöning. Af dessa hafva 5 bekommit medaljer att å bröstet bäras, 47 vaccinationsinstrument och de öfriga penningar.

Kongl. Maj:t förblifver Riksdagen med all Kongl. nåd och ynnest städse välbevågen. Stockholms slott den 20 Januari 1892.

OSCAR.

AUG. ÖSTERGREN.
